წელიწადი მეორე — ფასი 7 კაპ. — ხუთშაბათი, 8 ენკენისთვე 1916 წ. — № 200

საქართველო

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციასა და კანტორაში ყოველდღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9—3-მდე.

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4.

ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ, редакція „Сакартвело“, поч. ящикъ № 76

განცხადების ფასი

ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ-ვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე—10 კ. [illegible] **ლებულ განცხადებათა ფასი:** სტრიქონი პეტიტი 1 გვ. ეღირება 40 კ. 4-ზე 20 კ., ტექსტში—60 კ. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ ზომით 15×2 ღირს 5 მ.; 20×2 ღირს 7 მ., 25×2 ღირს 8 მ. 3 საათის შემდეგ (მიიღება მხოლოდ ა. კალანდაძის სტამბაში) ეღირ. მეტი.

დამატებანი № ღირს ყველგან 10 კაპ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი

წელიწადი მეორე. **საქართველო** წელიწადი მეორე.

ფასი: ყოველ-კვირეულ სურათებიან დამატებით ერთის წლით 8 მ. 50 კ. 6 თვით—4 მ. 80 კ. 3 თვით—3 მ. 60 კ. 1 თვით—1 მ. 20 კ. თვეურად ხელის მოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის პირველიდან პირ-მდე.

მისამართი: წლიურად—10 მ. ხელის მოწერისას 5 მ. 1 თიბათვიდან—9 მან.

სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივის ზომისა ღირს 5 მან. ნაშუადღევის 4 საათის შემდეგ 6—მან.

გაზეთის კანტორა ღიაა დილით—9—3 საათამდე.

ფოსტის მისამართი: Тифлисъ. Московская ул. № 4, домъ Габаева. Почтовый ящикъ № 76.

რედაქტორ-გამომცემელი **სანდრო შანშიაშვილი.**

თბილისის ქალაქის ტრამვაის დირექცია

მოწვევთა საყურადღებოდ აცხადებს, რომ სამეცადინო-სამუშაო დღეს დილის 7 საათზე, ტრამვაის სადგომიდან გამოვა ორი ვაგონი მხოლოდ მოწაფეებისათვის. ვაგონს ეწერება „მოწაფეთათვის“. ერთი ვაგონი წამოვა ჩერქეზოვის ქუჩით, სამხედრო ჰოსპიტლამდე და შემდეგ უკან დაბრუნდება მუხრანის ხიდით ერევნის მოედნამდე, მხოლოდ მეორე ვაგონი წამოვა მუშტაიდზე, ვერის და მუხრანის ხიდზე გამოივლის და მივა კახეთის მოედანზე და უკანვე დაბრუნდება მუხრანის ხიდით, ერევნის მოედნამდე. ფასი ჩვეულებრივია.

(1—247—1)

ახალ კლუბის მამასახლისთა საბჭოს თავმჯდომარე

სთხოვს ბ.ბ. კლუბის წევრებს პარასკევს, 9 ენკენისთვეს, საღამოს 9 საათზე,

მოგბრძანდნენ კლუბის შენობაში კოოპერატიულ საზოგადოების „მეურნის“ შესახებ კერძო თათბირზე

(1—245—1)

ხარფუხის საზოგადო კლუბი

(მიხეილის პროსპექტი № 131. საზაფხულო შენობა)

ხუთშაბათს, 8 ენკენისთვეს,

ქართული წარმოდგენა და საზანდარი

პარასკევს, 9 ენკენისთვეს,

სინემატოგრაფი და სამხედრო ორკესტრი

შაბათს, 10 ენკენისთვეს,

ქართული წარმოდგენა და სიმეგობიანი ორკესტრი

კვირას, 11 ენკენისთვეს,

რუსულად „კაბარე“ და საზანდარი

ორშაბათს, 12 ენკენისთვეს,

სოგხურად ოპერეტა „ან ეს, ან ის“ და სამხედრო ორკესტრი

დასაწყისი წარმოდგ. 9 საათზედ, სინემატოგრაფ. 8 ნახ. საათზე.

წარმოდგენაზე შესვლა უფასოა.

(3—246—1)

ქართველ ქალთა ამხანაგობის ჭრა-კერვის სკოლაში

მიიღებენ ყოველ შეკვეთილს საქმეს

კაბებს, წამოსასხანებს ქალებისას და ბავშვებისას, თეთრეულს და სხვა და სხვა ნაძარგს ხელსაქმეს.

თავისუფალი ალაგი მოწაფეთათვის მხოლოდ კურსებზეა, და მიიღებენ მოზრდილ ქალებს 16 წლიდ ნ.

მისამართი: ვერა. გაბაანთ შესახვევი № 3.

(3—318—4)

პირველ ხარისხოვანი რესტორანი

კაფე პარიზი

ახლად მოწყობილი მსგავსად სატახტო ქალაქთა რესტორანებისა.

(ბისახლის ქუჩაზე „ახალ კლუბის“ ქვეშ)

ხიცხისაგან თავის შეფარება მხოლოდ „კაფე პარიზში“ შეიძლება.

ფასები ყველასათვის ხელმისაწვდომია

ყოველ დღე მუსიკა

საუზმე სადილები ვახშმები — **ჩაი ყავა ხაჭაპური პიროშკები**

ადგილობრივი და უცხოური ხაგმელები, კარაქზე, გამოცდილ მზარეულის ხელმძღვანელობით.

პატივისცემით **ნიკ. ს. გიგიბერია.**

ღვინის საწყობი

ნიკო გ. სესიაშვილისა

იყიდება ხელსაყრელ ფასებში საუცხოვო ნამდვილი

კახური ღვინო

განოვის ქუჩა № 4.

სახლი სათავად-აზნაურო ბანკისა.

(185—წ.)

სასცენო სტუდია ს. ნ. ვორონოვისა ქართულსა და რუსულს ენაზე

I განყოფილება	—	დიკცია და დეკლამაცია.
II „	—	გლასტიკა და გიმნასტიკა.
III „	—	თეატრის ისტორია.
IV „	—	ესტეტიკა.
V „	—	პრაქტიკული მეცადინეობა.

ცნობების მიღება შეიძლება ოთხშაბათ-კვირაობით, საღამოს 6—7 ს. ზუბალაშვილის სახელობის სახალხო სახლში. ტელეფონი 8—43.

დანარჩენ დღეებში 12—1 საათამდის და საღამოს 6—7 საათამდის, ნიკოლოზის ქუჩა № 64, სადგომი ვორონოვისა.

(თ.—230—11)

ახალი მელანი

კოტე ონიკაშვილისა

მელანი ახლის ახალებადაც („ძაპიროვკისთვის“) ძარბია

დავამზადე მელანი და ვყიდი შემდეგს ფასებში

ვინც 20 მანეთზე მეტს გამოიწერს ფლაკონით ეღირება 1 მ. 20 კაპ. ფუთი უბრალო შუშით 40 მან.

ხანიმუშო მელანი ფას დადებით გაეგზავნებათ.

მსურველს მივაწვდი ჩემის მელნის ნიმუშს

მისამართი: ქ. თელავი, კოტე ონიკაშვილი.

მასწავლებელი ქალი

გამოცდილი რუსული ენის მასწავლებელი ქალი, უმაღლეს სწავლით, გადმოხვეწილი, **პირობით** იყვანს **მოწაფეებს** გაკვეთილების მისაცემად. თახმაა, ბინაზეც დადგეს, ანუ სადილის ფასში იმეცადინოს, თუ არა და ფულით. იცის აგრეთვე მუსიკაც, უკრავს როიალზე.

მისამართი: კახეთის ქუჩა, № 26 შეფისოვის აფთიაქი, მასწავლებელს ქალს ე. ა. ვ—ს.

(3—323—2)

ექიმი ფონ-ირტელი

(მიხეილოვის პროსპ. 128, კრილოვის ქუჩის კუთხე, 1, შესავალი კრილოვის ქუჩიდან, სახლი ოჰანეზოვისა).

მოსკოვის სახაზინო საავადმყოფოს უფროსი ორდინატორი, სპეციალისტი დოსტაქრობისა, საშარდე მილისა, სქესობრივი ორგანოებისა, სიფილისისა და მის შედეგებისა (საშარდე მილის დავიწროება), სქესობრივი უძლურებისა, სიმსივნისა, ჭრილობისა, ბუასილისა, თეთრანასი (Бѣль), საშარდე ბუშტის სნეულებისა და საშვილოსნოსი, ორივე სქესის ავადმყოფების მიღება ხდება დილის $9^1/_2$-დან 1 საათამდე და ნაშუადღევის 5—9 საათამდე.

ერხლიხის „914“ და „606“

შეუხაკუნეგა

დ. ზესტაფონი

ექიმი დ. კ. მაჭავარიანი

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე

დოქტორი ვედიცინისა

მოსე ანთიმოსის მე

კალანდარიშვილი

უმფროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ჭირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს ოლღას ქ. № 3.

გოლოვინის პრ. და ხამსენდრო ქუჩის კუთხეში, ფოსტა-ტელეგრაფის პირდაპირ გაიხსნა

ახალი აფთიაქი

პროფიზიკოსის ახალდედიანისა

ექიმი

მ. ი. ვაჩნაძე

იღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულ. ავადმყოფებს მუდამ დღე, კვირა-დღის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე, ბელინსკის ქ. № 4. (თ.—202—)

ოსმალეთი

ინგლისელ-ფრანგების ბრძოლა ბულგარეთ-ბერძნეთ-ალბანეთ-ოსმალეთ-ინდოეთ-ინგლისის ფინანსური ბრძოლა

ინგლისელ-ფრანგების ბრძოლა

ინგლისელ-ფრანგებს ბოლო ბრძოლა ბულგარეთ-ბერძნეთ-ალბანეთ-ოსმალეთ-ინდოეთ-ინგლისის ფინანსური ბრძოლა.

ომის დეპეშები

7 ენკენისთვე.

შეადლეს მთავარსარდლის შტაბისა

პეტროგრადი. დასავლეთის ასპარეზი. ვლადიმირ-ვოლინის მიმართულებით დუბროვოს მიდამოებში მოპირდაპირემ შემოუტია ჩვენს წინ წაწვდილ ბრძოლის ხაზს, მაგრამ ტყვიისმფრქვეველებით მოვიგერიეთ. რაზმიდან გადარჩენილმა 10 მსროლელმა ფელთფებელ რატუშნის ბელადობით სამაგიეროდ შეუტია გერმანელებს, ნაწილი დაჰხოცა, ზოგი ტყვედ წამოიყვანა, დანარჩენები კი გაჰფანტა. რატუშნი მძიმედ დაიჭრა. ბროდის დასავლეთით ჩვენი მოხალისეები და მზვერავები, თოფის დაუცლელად, მიესივნენ მოპირდაპირის წინ წამოწეულ ბრძოლის ხაზს და ხიშტებით დახოცეს 20 კაცი, ტყვედ წამოიყვანეს 1 აფიცერი და 12 ჯარისკაცი. მდ. ნარაიუვკის მიდამოში მედგარი ბრძოლაა. მოპირდაპირის ყველა იერიში დიდის ზარალით მოვიგერიეთ. 4 ენკენისთვის ბრძოლაში აქ თავი გასწირეს პოლკის უფროსმა პოლკოვნიკმა სახელოვანმა გუმინმა და პოდპოლკოვნიკმა სემიჩევმა. კარპატებში, შიმენისა და პნევნის მთის მიდამოებში, რამდენიმე სიმაღლე ავიღეთ. მთები ნისლშია გახვეული, სთოვს.

კავკასიის ასპარეზი. ჩვენმა მოწინავე ჯარმა, ქამადანის ჩრდილოეთით, ქუმიჯანთან ფალპან-ჩაოს ხიდის ყურთან ბრძოლით წაართო ოსმალებს პატარა ჭალა.

პარიზი. საღამოს ოფიც. ცნობა. კომბლის სამხრეთით 200 ადლის სიგრძეზე მოპირდაპირის 9 თხრილი ავიღეთ; წამოვიყვანეთ 50 ტყვე, მათ შორის 2 აფიცერი. ოვლენკურის სამხრეთის მიმართულებით ერთი ვერსით წინ წავიწიეთ. დენიკურის სამხრეთ-აღმოსავლეთით რამდენიმე პატარ-პატარა ტყე ავიღეთ. ხოლო მის სამხრეთ-დასავლეთით რამდენიმე თხრილი. მაასის მარცხენა ნაპირას, მორტჰომის სამხრეთ კალთებზე გერმანელების სანგარი ავიღეთ. შამპანში ძლიერი სროლაა ზარბაზნებისა.

პარიზი. სწრაფი ოფიც. ცნობა. რუსებისა და ფრანგების გაერთიანებული ჯარი როსნე-ფლორინის ბრძოლის ხაზზე ბულგარელების ძლიერს ჯარს შეებრძოლა. ცხარე ბრძოლის შემდეგ ბულგარელები დამარცხდნენ. ქალაქი ფლორინი რუს-ფრანგთა ჯარმა აიღო. მოპირდაპირემ უწესრიგოდ დაიხია მონასტირისაკენ.

პარიზი. ოფიც. ცნობა მახლობელ აღმოსავლეთის მთავარ ბანაკისა. სტრუმიდან ვარდარამდე არსებითი არა მომხდარა რა. მდ. ჩერნის აღმოსავლეთით, სერბიელთა ჯარი ვეტრენიკის მთის ძირს მიუახლოვდა. აქ მოიგერიეს ბულგარელების მედგარი იერიშები და დიდი ზარალიც მიაყენეს. ამ ადგილის დასავლეთით სერბიელებმა იერიშით აიღეს კაიმაკლიანი, რომელიც ბულგარელებს დიდად გამაგრებული ჰქონდათ მრავალ მავთულების ხლართებით. ღამე მტრის იერიში მოვიგერიეთ.

იონა ბერი (ხელოვნური)

(გაგრძელება. იხ. „საქ." № 198).

ბატონიშვილი ფარნაოზი ერთს წელიწადს ინახავდა იონას თავისთან. ერთხელ წირვის შემდეგ საყდარში „ვინმე ისრაიტელმან ძმან" 80 წლისამან ტიმოთე სილიბისტროს ძე ბოროდინმან თავისთან წაიყვანა იონა და დიდის პატივისცემით აცხოვრა თავის სახლში წელიწადი და სამითვე. ვორონეჟს მღვდელ-მთავარმა არსენმა და არქიმანდრიტმა ბოროდინის თხოვნა შეისმინეს და დიდათ იზრუნეს იონასთვის და პეტერბურგში გაგზავნეს შუამდგომლობა. პასუხიც მალე მოვიდა და მოსკოვში წაიყვანეს თავის ხარჯით. აქეთდგან იონა მარტო წავიდა პეტერბურგში, სადაც მიხაილ ბატონიშვილი დაუხვდა და გრამმატიკის სწავლა დააწყებინა. ნახა მოხუცებული, თვალთ-ცრემლ შეუშრობელი დარეჯან დედოფალი და ბატონიშვილები—იულონი, ვახტანგი, მირიანი, ფარნაოზი. მობრძანდა ანტონ კათალიკოზიც და იმასთან დიდი ანტონ კათალიკოზის შვიდი წიგნი შეისწავლა. ბატონიშვილები—დავით, იოანე, ბაგრატ, თეიმურაზი, მიხაილი, ჯიბრაილ, ილია, ოქროპირი და ირაკლი ერომანეთს არ აცილდნენ. იონას ნუგეშის ცემასა და მოწყალებასა. იოანემ შეასწავლა ფილოსოფია ძველი ათინისა და ახალი გერმანიისა. კათალიკოზმა შეასწავლა ღვთისმეტყველება და 4 წიგნი დამასკელისა. ბატონიშვილის დავითის თხოვნით იმპერატორმა იონა ჩააბარა მიტროპოლიტს ამბროსის და წელიწადში ოკდა ხუთი ოუმანი პენსია დაუნიშნა. გამოცდის შემდეგ ალექსანდრე ნეველის აკადემიაში მიიღეს ფილოსოფიისა და ღვთისმეტყველების კლასებში და „500 მოსწავლეთა თანა სადილობდა, ხოლო ვახშმათ მიტროპოლიტი ამბროსი თავის კელენიკთან ასაზრდოვებდა და ინახავდა". სწავლა დაასრულა 1812 წ. ღვინობისთვეში და ბერობაც შეიმოსა—მიტროპოლიტმა ამბროსიმ იერო-დიაკონათ აკურთხა, ხოლო დოსითეოსმა მღვდელმონაზონათ და 40 დღე განუწყვეტლივ მწირველ-მლოცველი იყო ლავრაში. ამის შემდეგ დავით ბატონიშვილმა მიიწვია თავის მოძღვრათ და მასთან დაბინავდა. დავითი საკუთარის კარის ეკლესიის აღშენებას აპირებდა, მაგრამ ნაპოლეონის შემოსევამ დააბრკოლა. იმერთა დედოფალმა დავით მეფის მეუღლე ანნამ დავით ბატონიშვილს სთხოვა—იონა მე დამითმეო და სამს წელიწადს ემსახურა დედოფალს. მერე, 1814 წ. თეიმურაზ ბატონიშვილმა მიიპატიჟა მოძღვრათ და 10 წელიწადი ემსახურა.[1]) ბოლოს იმერთა დედოფალმა მარიამმა, სოლომან II მეუღლემ, მიიწვია მოძღვრათ და ცხრა წელიწადი იმას ემსახურა. სამი ახალგაზდა ქართველი პეტერბურგში მისული იონამ აღზარდა თავის ხარჯით და მღვდლებათ აკურთხებინა.

იონა ბერი იყო ობოლი მარგალიტივით ბრწყინვალე წარმომადგენელი ქართველი ერისა, რომლისა დიადმა სიყვარულმა არ მოაშორა თავითგან ფიქრი მისი გონებრივ-ქონებრივად წარმატებისა და აღორძინებისა. იგი იყო ქართველთათვის ვაჟირელი ლომონოსოვი, რომელსაც სწავლა-განათლების უაღრესი წყურვილი ვერ გაუნელა ვერა რაოდენ გაჭირვებამა და დაბრკოლებამა. ესრეთი მხურვალე მამულისშვილი ტრიალებდა ქართველ ბატონიშვილების შორის და უცხოეთში და შწირობაში მწუხარების დაუშრეტელ ცეცხლს უნელებდა და უმსუბუქებდა თავისი ცხოვრებით და შრომით. თვითეული ბატონიშვილის სახლი სწავლა-მეცნიერების სკოლა იყო: აქ მთელ ღამეებს ათენებდნენ წიგნთა გადაწერაში და სამეცნიერო საუბარში—პაექრობაში.

იონა ბერი ძალიან ხელმჭერით სცხოვრებდა და გროშობით აგროვებდა ფულსა, რომ მშობელი ერისათვის აღეზარდნა სწავლა-განათლების მუშაკ-მოღვაწენი. უნდა გენახათ იონა, როცა საქართველოდგან მიუვიდოდა ვინმე როგორ ცას ეწეოდა ხოლმე—სიხარულისაგან. 1824 წ. მთავარმართებლის ერმოლოვის რჩევით სინოდის კანტორის მდივანი ნიკოლოზ ჩუბინოვი პეტროგრადში გადაიყვანეს საგარეო სამინისტროს აზიის დეპარტამენტის თარჯიმანათ. ნიკოლოზმა ეგზარხოსს იონას სთხოვა 6 სექტემბერს—პეტერბურგში ვემზადები წასასვლელად სამსახურისათვის და თან მინდა წავიყვანო ჩემი ძმისწული სემინარიის მოწაფე დავითი [2]) 10 წლისა, გთხოვთ დაითხოვოთო. ნიკოლოზი პეტერბურგში მივიდა და იონას აჩვენა და გააცოცხლა. იონა ყველა მისულს ქართველს ხელს უმართავდა რითაც კი შეეძლო და არასა ზოგავდა. „აჰა საღმრთო კონდაკითა მოღვაწებულითა ძალისაებრ ვმსახურებ ვითარცა მომსვლელთა დღითი-დღე, ეგრეთვე წარმსვლელთა ივერიასა შინა, რომელი ვგზავნი წიგნებთა კეთილთა განათლებად ერისა სათნოდ უფლისა და ცხებულისა მისისა და ეკკლესიათა ჩუენისა საყუარელისა ქუეყანისასა, ძალისაებრ ჩემისა ემსახურებ ხატთა და ჯუართა და სან წილეთა და შესამოსელთა წარგზავნითა"[3]) გაჭირვებული კონსტანტინე მუხრანბატონი იონას ესესხა ორმოც თუმანს ფულს, მაგრამ საბრალო ვედარ ეღირსა ამ ფულის მიღებასა [4]).

პეტერბურგში მივიდა მაღალროვანი მღვდლის შვილი სოლომონ დოდაშვილი. იონამ რო პირველად ნახა, გადაეხვია და სიხარულისაგან ცრემლი ღაპა-ღუპით ჩამოსდიოდა, რაკი ქიზიყიდგან მოსული ახალგაზრდა მოსწავლე ქართველი ნახა. სამი წელიწადი თავისთან ჰყავდა და ინახავდა სმა-ჭამით, ჩაცმა-დახურვითა. თავის ხარჯითვე მიუჩინა საუკეთესო მასწავლებელნი. მთელი ათი წელიწადი იმროდა და იმ დროს დასრულა იონამ თავისი ლექსიკონი. სოლომან დოდაშვილმა სწავლა შეასრულა 1821 წ.

სამშობლოში გამომგზავრების დროს (სექტემბრის დამდეგს) იონამ ჩააბარა სოლომან დოდაშვილს „საღმრთო კონდაკითა მოღვაწებული" სამას ორმოც და ათი თუმანი—„ამ ფულით ეს ჩემი შედგენილი კატეხიზმო და ლექსიკონი თბილისში დაბეჭდე და სამშობლოში გაავრცელეო. თან ეხვეწებოდა—სიღნაღში სკოლა გახსენ ქიზიყისა და თვისთა ნათესავთა ახალგაზდობისა სასწავლებლად, მაგრამ თბილისში მოსვლისათანავე სოლომან დოდაშვილი გაამწესეს 3 ოკტომბერს 1821 წ. სასულიერო სასწავლებელში მეორე კლასსის მასწავლებლად[5]) იონას ამაგი დაივიწყა და ექვსი წადი ატყუებდა—აი მალე დავ... აი ბეჭდვა დავიწყეო. ... ბაოობა... სოკონი იონე ბატონიშვილის ... ოთეკაში დარჩა და, როგორც ... ენ განეკუნებულს—დ. ჩ— ... ბელში თავის ბიძის ბიბლიოთ... ერთად. სოლომან დოდაშვილი... ფულით „ტფილისის უწყებ." ... შეუდგა, აღბეჭდა თავისი გ... და, ვგონებ, რუსული ... ფულიც 1865 წლამდე რუსეთ... ნაციებში სახელმძღვანელო... იხმარებოდა. 1832/3 წლის ... ლობამ დოდაშვილიც ჩა... გამოძიება და ... ბიან ჩრდილ... კენ საუდამოთ უკრეს თავ... ასე ახა... ათებს თავის მოძღ... „ხოლო მე არა ვიქადი, თვ... თისა ... ძალეძ... კეთ... რეთვე ... ქარე მოსრულთა თავ... აზნაურთა და ყრმათ... და ... უქადაგებ შიშსა ღუთისასა ... ლითა განათლებასა და მსახ... ღუთისათა და მსახურებასა ... სასა ეგ სახედვე მოღღევნებ... ყუარულითა უფლისათა—სა... სა მოყუასთასა და მონარხის... ლისა აჩრდილთა ქვეშ მ... ვცხონდებით"...[6])

მღ. პ. კარბელა...

(შემდეგი იქნება)

[1]) 1824 წ. 7 ნოემბერს მდ. ნევა გადმოვარდა ნაპირებითგან და კარგა დიდი ნაწილი პეტროგრადისა წალეკა ღვარმა. თეიმურაზს სახლში ღვარი შეუვარდა და ერთიანად გაუოხრა სახლის ავეჯეული და ძვირფასი ბიბლიოთეკა. ეს იყო მიზეზი, რომ იონა თავში ცემით გადაიბარგა მარიამ დედოფალთან, რომელსაც ალექსანდრე იმპერატორმა „მიუბოძა ეკკლესია მოძღვარი, რომელშიაც იონამ 9 წ. იმსახურა. იხ. „რონინი" 59—60 გვ.

[2]) დავითის მამა სიონის დეკანოზი იასე მიიცვალა 20 აგვისტოს 1821 წ.

[3]) იონას სიკვდილის შემდეგ 1851 წ. კიდევ სწარმოებდა სინოდის კანტორაში ამ ფულზედ. საქმე კანტ. 1851 წ. № 630.

[4]) იხ. „რონინი" 65—66 გვ.

[5]) იხ. საქმე ეგზარხ. კანც. 1821 წ. № 14.

[6]) **რონინი, გვ. 65.**

ოსტროვოს ტბის ჩრდილო-დასავლეთით ქვეითა ჯარი ფონში გადიოდა. იმავ დროს ზარბაზნებს ვუშენდით ბულგარელების ბანაკს მდინარის მარჯვენა ნაპირას. მარცხენა ფრთაზე ფრანგების ჯარი როსნე-ფლორინის მიდამოში ბულგარელების ძლიერს ჯარს შეებრძოლა. ბრძოლა 4 ენკენისთვეს მთელ დღეს და მეორე ღამესაც გაგრძელდა. ბულგარელები თავგამოდებით იბრძოდნენ. რამდენჯერმე სამაგიეროდ შემოგვიტიეს, ქვეითა ჯარით და ცხენოსანითაც. მოკავშირეთა ჯარმა ბრწყინვალედ გაიმარჯვა. ფრანგებმა ქალაქი ფლორინი იერიშით აიღეს დილის 10 საათზე.

ლონდონი. ოფიციალი ცნობა: 4 ენკენისთვეს ჩვენი ჰიდროპლანების პატარა რაზმი სენ-დენი ვესტერის ჰეროდრომს დაეცა ბელგიაში და რამდენიმე ყუმბარა ესროლა. ერთი ჩვენი ჰიდროპლანი იძულებული გახდა ჰოლანდიაში დაშვებულიყო. მფრინავი დაატყვევეს.

ლონდონი ეგვიპტეში მომქმედ ინგლისის ჯარის სარდლის ოფიციალი ცნობა. ჩვენი ჯარი ახალზელანდიელთა და ავსტრალიელთაგან შემდგარი, 24 მარიამობისთვეს ბარ-ელ-ამადიდან აქლემებით გაემართა მტრის დასაზვერად ელ-არიშის დასავლეთით და ოსმალთა ბანაკს მიუახლოვდა ბირელმა-ზარეს დასავლეთით, სუეცის არხიდან 65 ვერსის მანძილზე. 4 ენკენისთვეს გარიჟრაჟზე ცხარე ბრძოლა გაჩაღდა. ჩვენმა ჯარმა იერიში მიიტანა ოსმალებზე. ჩვენმა მფრინავებმაც ყუმბარები დააყარეს მტრის რაზმებს, რომელშიაც გერმანელი აფიცრები იყვნენ. ოსმალებმა სწრაფად დაიხიეს ელარიშისაკენ. ტყვეები წამოვიყვანეთ. ჩვენი ზარალი უმნიშვნელოა.

პარიზი. დღის ოფიც. ცნობა. სომას მიდამოე ში ამინდი ხელს უშლ ს სა მარ ბოქმედებას. ბერ ნის აღმოსავლეთიდა სე ტერეში წავიწიეთ და ტყვეები წამოვიყვანეთ. შამპანში სუენ—სომპის გზის აღმოსავლეთ და დასავლეთ მხარეს გერმანელებმა მონდისას იერიშებს უმატეს. გერმანელებმა რამდენჯერმე სცადეს იერიშის მოტანა. ხუთი იერიში რუსის ჯარის აპარეზზე მიიტანეს, მაგრამ ყველ გან ზარალით მოიგერიეს. მაასის მარცხენა ნაპირას, მორტჰოშას სამხრეთ კალთაზე გერმანელებმა უეცარი იერიში მოიტანეს, მაგრამ უშედეგოდ. პონტ—ა—მუსონის დასავლეთით გერმანელების რაზმი შეეცადა ფლირეს ბანაკთან მიახლოვება, მაგრამ თოფის სროლით გაჰფანტეს.

გუშარესტი. რუმინეთის ოფიციალი. დილის ცნობა. ჩრდილო და ჩრდილოდასავლეთის ასპარეზზე უმნიშვნელო შეტაკებანი ხდება. მდ. სტრეიუს ველში მტერმა დიდის ძალებით ძლიერი იერიში მოიტანა. ჩვენ იძულებული გავხდით ცოტაოდნად უკან დაგვეხია. სამხრეთის ასპარეზზე, მდ. დუნაის გასწვრივ, სროლაა. დობრუჯში 5 ენკენისთვის განთიადზე მოპირდაპირე ორჯელ წამოვიდა იერიშით ნიგეასაკენ, კობალინის სამხრეთ-დასავლეთით, ორივეჯერ მოიგერიეს. ბრძოლა გრძელდება.

ქურნალ-გაზეთებიდან

სერბიელთა ზარალი.

სერბიელებს ამ ომიანობის დროს დაჰკლებიათ ერთი მილიონი მეომარი, ესე იგი მცხოვრებთა ერთი მეოთხედი.

მაჰმადიანთა წარმომადგენელნი ბერლინში.

ამ ჟამად ბერლინში იმყოფებიან: ბერლინში ოსმალეთის დესპანად ნამყოფი მუხთარ-ფაშა, სულთანის პირველი ადიუტანტი სეხტი, სპარსეთის ეროვნულ პარტიის ბელადი ვახიბულიდა, ეგვიპტელთა ეროვნულ პარტიის ბელადი აზის-ჩუხი.

ბულგარელები ბერლინში.

ბულგარეთის მთავრობის თაოსნობით ბერლინში დაარსდა ბულგარელთა საზოგადოება „სამშობლო". საზოგადოებას მიზნად დაუსახავს მჭიდრო კავშირი გააბას გერმანელთა და ბულგარელ ახალგაზდობას შორის ბერლინში მყოფ უთვალავ ბულგარელ მოსწავლეთა მეოხებით. იგივე საზოგადოება განამტკიცებს ამ ორ სახელმწიფოთა შორის ეკონომიურსა და პოლიტიკურს ურთიერთობას. საზოგადოებას თავმჯდომარედ აურჩევია ბულგარეთის პრემიერ-მინისტრის რადოსლავოვის შვილი, ხოლო თვითონ რადოსლავოვი საპატიო წევრად აურჩევიათ. მას საზოგადოებისათვის შეუწირავს 500 ათასი მარკა. ბერლინში მყოფ ბულგარეთის კონსულს მანდელმუშს შეუწირავს 3,000 მარკა. ეს საზოგადოება დახმარებას გაუწევს აგრედვე ბულგარეთის სოვდაგრებს ბერლინში აღებმიცემობის საწარმოებლად.

ბელგიაში.

„ეკო ბელჟ"-ი იტყობინება: გერმანელებმა ბელგიის ეროვნულ ბანკიდან გაიტანეს 6 მილიონი ფრანკი. ბელგიის ბანკებმა ბრძანება მიიღეს რაც კი ლითონის ფული აქვს ქალაქდის ფულზე გამოახურდაონ.

ჩინეთ-იაპონიის დამოკიდებულება.

როგორც ვიცით, ამას წინად ჩინეთის ქალაქ ჩეენ-ცზია-ტუნში ჩინელებსა და იაპონელებს შეტაკება მოუხდათ. ამის გამო იაპონიამ გადაჭრილი მოთხოვნილება წარუდგინა ჩინეთის მთავრობას. ჩინეთის მთავრობამ პასუხი გასცა და მოთხოვნილების დაკმაყოფილებაზე უარი განუცხადა. პასუხი ჯერ არ გამოუმჟღავნებიათ. ამბობენ, უარი პოლიტიკურ მოთხოვნილებას ეხებაო.

ელზას ლორენში.

ელზას-ლორენის სამინისტრომ დაადგინა: ვინც კი ელზას-ლორენიდან საფრანგეთში გაიხიზნა გერმანეთის ქვეშევრდომობის უფლებას ჰკარგავსო. ამათ რიცხვში მოჰყვა რაიხსტაგის ნადეპუტატარი ვეილი და ცნობილი კარიკატურისტი განზი.

ფინები გერმანიაში.

გაზეთების ცნობით, გერმანელთა აგენტები ფინეთის ახალგაზდობას თავს უყრიან და გერმანეთში ჰგზავნიან სხვა და ჩხვა სემუშაოზე კარგის ხელფასით. გაზ. „Verdens Gant" ურჩევს ფინელებს, ნუ ასდევენ გერმანელების აგენტებს.

გემების დაღუპვა.

უკანასკნელ დროს გერმანელებს ორ დღეში დაუღუპავთ ნორვეგიელების 7 გემი, მათ შორის ნორვეგიის უდიდესი გემი, რომელიც 13 ათას ტონს (806 ათას ფუთს) იტევდა. სანაოსნო საზოგადოებას თითქმის 10 მილიონი კრონის ზარალი მოსვლია (კრონი 2 მან. უდრის).

უკანასკნელი დეპეშები

უწ. სიოდის ობერ-პროკურორის თანაშემწემ აცნობა ეპარქიის არქიელებს: ვინც ამ წლის 1აპრილს სემინარია დაასრულა და 1 მაისამდე მთავრად ან მღვდლად ეკურთხება, ან მედავითნედ წავა, სამხედრო ბეგრიდან თავისუფლდება იმ მედავითნეების გამოკლებით, რომელნიც 1896 წელს დაიბადნენო.

გალიჩთან მომხდარ ბრძოლის გამო, რუსეთის გაზეთები სწერენ, რომ მოწინააღმდეგე დავამარცხეთო. ჯერჯერობით გერმანელებს დასავლეთ ფრონტიდან აღმოსავლეთისაზე ჯარი არ გადმოუყვანიათ. მოკავშირე სახელმწიფოთა ჯარები ყველგან იერიშზე მიდიან, რომ ჰინდენბურგის ჯარის გადასხმა-გადმოსხმის გეგმებს ხელი შეუშალოსო.

ლუცკის მიდამოებში მოწინაღმდეგის ჰაეროპლანები ყუმბარებს ჰყრიან განსაკუთრებით ეტანებიან ძნებს და სალეწ მანქანებს.

შეპყრობილ ტყვეების ცნობით პინსკ კოველთან 150 ვერსის სიგრძეზე რკინის გზა გაჰყავთ. ამბობენ დეკემბერში მოძრაობაც დაიწყებაო.

საფრანგეთის სანდო პირების რწმუნებებით ახლო მომავალში კომბლი დაემხობა. ამ სიმაგრეს თურმე მოწინააღმდეგე ხამის მხრით არტყია, კომბლის დამხობა დიდს ცვლილებებს გამოიწვევს.

მიუხედავად იმისა, რომ ტყიან კარპატებში თოვლი მოვიდა, რუსის ჯარის მოქმედება მაინც სწარმოებს. გერმანეთის შტაბი დიდ ყურადღებას აქცევს ამ ადგილებში ბრძოლას და აღნიშნავენ, რომ რუსის ჯარი მათს ხაზში შეიჭრნენ. აქაურ ბრძოლას უეჭველი კავშირი აქვს სემიგარადიელთან ბრძოლას რუმინეთის საზღვართან და ამიტომ უფრო გერმანელები სცდილობენ ამ მიდამოებში მრავალი ჯარი მოიყვანონ და გადამწყვეტი ბრძოლა გამართონ.

დეპეშა

(საკ. კორესპონდენტისაგან).

კუთაისი. შავი ქვის მრეწველთა საბჭომ შუამდგომლობა აღძრა სათანადო მთავრობის წინაშე საგანგებოდ სიეზდის მოწვევის შესახებ. პროგრამაში შეტანილია ჭიათურის სალიკვიდაციო მამულის საკითხიც.

ვ. შ.

ახალი ამბავი

სასახლეში.

✦ გენ.-ლეიტ. თ-დი გ. ი. ჯამბაკურ-ორბელიანი 6 ენკენისთვეს გორში გამგზავრების წინ, წარუდგა მეფის ნაცვალს დიდ მთავარ ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძეს. დარბაზობის შემდეგ თ-დი ორბელიანი მიწვეულ იქმნა საუზმეზე.

ქართული დაწესებულებანი.

✦ განათლების საზოგ. გამგეობა სულ მოკლე ხანში გახსნის ქალთა სემინარიას. ბინა და ყველა მოწყობილება უკვე მზად არის. მოწაფეების გამოცდას და მიღებას განაგრძობენ.

✦ კრება. კვირას, 11 საათზე, ქართვ. საქალებო გიმნაზიაში დანიშნულია მშობელთა წრის საზოგადო კრება. განსახილველი საგნები: 1) ძველი საბჭოს მოხსენება და 2) საბჭოს ახალ წევრების ამორჩევა.

✦ სექციის კრება. ხვალ, 9 ენკენისთვეს, საღამოს 8 საათზე, კრება ექნება წერა-კითხვის საზოგადოების გამგეობასთან არსებულ საადმინისტრაციო სექციას. გასანაწილებელია სარაჯიშვილის სახელობის სტიპენდიები. სულ არის 5 თავისუფალი სტიპენდია, მთხოვნელი 90-დე იქნება.

✦ შემოწირულება. ქართ. საქ.-მოქ. საზოგადოების გამგეობამ გუშინ 1000 მანეთი მიიღო ვოლგა-კამის ბანკის გამგეობისაგან, შემოწირულების სახით, ბანკის კურთხევის გამო.

✦ შალვა დადიანის რეჟისორად გაწვევა. ბაქოდან ჩვენმა რედაქციამ დეპეშა მიიღო, რითაც შალვა დადიანს რეჟისორად იწვევენ და სთხოვენ თავისი მხრით მოიწვიოს კიდევ რამდენიმე მსახიობი ქალი და ვაჟი.

მთავრობის დაწესებულებანი.

✦ ექიმების [illegible] ... ქალაქ-საოლქოში ... ექიმის ... გია დაცლილი. ... ჯამაგ... 4200 მანეთია. თხოვნები უნდა გ... ზავნოს ბაქოს სამოქალაქო უფრ... სახელზე (градоначальнику).

✦ მოხელეთა კოოპერატივის ... ფუძნებელ კრების გაგრძელება ... 8 ენკენისთვეს დანიშნული სახ... სახლში დილის 11 საათზე.

ქალაქის დაწესებულებანი.

✦ ახალი თანამდებობა. ქალ... კავშირის კავკასიის განყოფილ... მთავარმა კომიტეტმა გადასწყ... დააარსოს თანამდებობა კავშ... მთავარ რწმუნებულის თანაშემწის... ამ თანამდებობაზე დანიშნოს ქალ... გამგეობის წევრი ა. მ. არლუთი... ასეთ განკარგულებას იმით ასაბ... კომიტეტი, რომ აუარებელი საქ... შეგროვდა და გაკეთებას ვერ ას... ბენო.

სასწავლებლები.

✦ ქართულ გიმნაზიის ვაჟთ... ქალთა მშობელთა წრის კრება... ნიშნულია კვირას, 11 ენკენის... დელეგატების ასარჩევად.

სასამართლო.

✦ პოლიტიკური საქმე. სა... მართლო პალატაში ხალხის დაუ... ბლად და წოდებათა წარმომადგენ... მონაწილეობით გაირჩა საქმ... ბათომის მდაბიო მოქალაქის ედ... გერმანის ძე რეინკესი, რომელ... ნაშაულთა 103 მუხლის ძალით ... ბოდა. საქმის გარჩევაზე 6 მოწმ... გამოწვეული. გამოცხადდა სამი ... მე. სასამართლომ ბ. რეინკეს 1 ... ციხე მიუსაჯა.

კლუბები.

✦ ახალ კლუბის სათეატრო ... ბაზის შენობის მხატვრობა ამ დ... ში მთავრდება. სცენის წინ ... კეთდება ორკესტრის ბინა.

✦ ხარფუხის კლუბში დღეს ... თულ არტისტების მიერ წარმოდ... იქნება „პატარა კახი" და „საუ... რო დებიუტი".

✦ საზოგადო კლუბი 1 ... ბისთვეს იხსნება. დღეს, დანიშ... ლექტორთა თათბირი, საღამ... პროგრამის შესადგენად.

სოციეტეტთა ...

✦ გამოქცეული სომხები. რო... სომეხთა საზოგადო დაწესებულ... ატყობინებენ, ერძიჯანში ... 4.000 ლტოლვილი სომეხი და... მიელიან სხვა ახალ ლტოლვ... მათ არ მოეპოვებათ პური და ს... ნალო მასალა. ბევრგვარი გად... სნეულობაა გავრცელებული.

✦ ხათისლე მახალა. ... საზოგადოებათა კავშირმა ... მანეთი გაუგზავნა თავრიზშ... თის კონ-ულს კონსანოვს. მას ... ლებული აქვს ამ ფულით შ... ხათისლე ხორბალი ოსმალეთის ... ვილ სომეხთათვის.

სხვა და სხვა.

✦ პირადი ანგარიშები ... **საქმეში.** ქალაქ თბილისს ... წყალი აკლია, განსაკუთრებით...

საქმეში. ქალაქ თბილისს ... ...

ხულობით. თბილისის ქალაქის თვითმართველობა დიდი ხანია დაეძებს წყაროებს, საიდანაც შეიძლება ქალაქისათვის წყალის გამოყვანა დღიურად დაახლოვებით 10 მილიონ ვედრამდე. წყაროები ბევრგან აღმოჩნდა. საუკეთესო წყაროებია ბულაჩაურში (დუშეთის მაზრა), საიდანაც დღიურად 5 მილიონ ვედრა წყალის გამოყვანა შეიძლება. ამას მიემატება ნატახტარის წყაროებისწყალიდა ალნიშნულ ნორმაზე მეტი წყალიც ექნება ქალაქს. ყოველივე ეს გამოკვლეულია არა მარტო ქალაქის ინჟინერების მიერ, არამედ საგანგებოდ მოწვეულ გეოლოგების ბ-ნთ კარაპეტიანციისა და კანიუშევსკისაგან. საქმე ამ ჟამად მხოლოდ მუშაობის დაწყებაშია, დღეს თუ არა, ომის გათავების შემდეგ მაინც. მაგრამ საქმეს სულ სხვა თვალით უცქერიან საგანგებო ბიუროს ზოგიერთი წევრები, იმ ბიუროსი, რომელსაც ქალაქის თვითმართველობისაგან დავალებული აქვს ქალაქი უზრუნველ ჰყოს წყლის მხრივ. ამ პირთ სურთ წყალი გამოიყვანონ წალკიდან, რომელიც თბილისზე დაშორებულია 105 ვერსით და საიდანაც წყლის გამოყვანა ბევრს დაბრკოლებას განიცდის. სხვა რომ არა იყვეს-რა, ისიც ამ თავითვე გასათვალისწინებელია, რომ წალკის წყაროები ასაზრდოებენ ხრამის ღელეს, ხოლო ეს უკანასკნელი რწყავს დიდძალ ადგილებს და საეკვოა, რომ სარწყავი მდინარის სათავე ვისმეს დააშრეტინონ. ასეთი ეჭვიანობა ბიუროს ზოგიერთი წევრებისა აიხსნება იმით, რომ წალკიდიან გამოყვანილმა არხმა უნდა გამოიაროს მანგლისზე და კოჯორზე, საცა თბილისის ზოგიერთ მოქალაქეთ მამულები აქვთ და ამისათვის ბლომა წყალი სჭირდებათ. აი, ამ მემამულეთა ხათრით ბიუროს გავლენიანი წევრები საზოგადო საქმეს აფერხებენ. როგორც დანამდვილებით ამბობენ, ამათ გავლენით ბიუროს უკვე ჩამოშორდა გეოლოგი კარაპეტიანცი და ეხლა კიდევ უნდა ჩამოშორდეს გეოლოგი კონიუშევსკი, რომელნიც, როგორც ზევით აღვნიშნეთ, მომხრენი არიან ბულაჩაურის წყაროებისა. ეხლა უკანასკნელის ადგილას მიუწვევიათ გეოლოგი აღაბაბოვი, მაგრამ საქმე ის არის, რომ ესეც თუ ბულაჩაურის წყაროების მომხრე აღმოჩნდა, ამასაც ჩამოიშორებენ.

✦ **ხოლერის ნიშნები.** 6 ენკენისთვეს საბურთალოსა და დელისში ხოლერის ნიშნებით 2 კაცი გარდაიცვალა. მიცვალებულების გვამი გამოსაკვლევად გაგზავნეს და სახლებში დეზინფექცია გააკეთეს.

✦ **ახალი სკოლა.** ვერაზე, ოლგას ქუჩაზე, მაჩაბლის სახლებში, დაარსდა ახალი საქალო პირველდაწყებითი სკოლა ქართველთათვის. სკოლის გამგედ დანიშნულია ნიკ. თაბუკაშვილი. ბავშვების მიღება დაიწყეს 1 ენკენისთვეს. ჯერ კიდევ არის რამდენიმე თავისუფალი ადგილი.

✦ **კარტოფილი** გამოილია თბილისში. მარხვა დღეების მოლოდინში ყველა ვაჭარი კარტოფილს მალავს. გუშინ ქალაქის გამგეობამ 5 ვაგონი კარტოფილი მიიღო ახალციხის მაზრიდან, რომელსაც დღეს გაჰყიდის ნიხრის კვალობაზე თათრის მოედანსა და ვერაზე.

✦ **ყვავილის აცრა.** სასანიტარო-საეკაკუაციო ნაწილის უმაღლესმა უფროსმა მ. უ. ა. ჰ. ოლდენბურგის პრინცმა დეპეშით უბრძანა თავისს რწმუნებულს ამიერ კავკასიაში გენერალ ბერნოვს დაუყოვნებლივ მოახდინოს განკარგულება, რომ ამიერ კავკასიასა და სპარსეთში შეხიზნულ ლტოლვილებს ყვავილი აუცრან.

✦ **დიდუბის ტაძრის დღეობა.** დღეს, 8 ენკენისთვეს, ღ.-მშობლის დაბადების დღეს, დიდუბის ტაძარი თავის ტაძრის დღესასწაულსა უქმობს. მწირველია საქართველოს ექსარხოსი ყოვლ. უსამღ. პლატონი.

✦ **ეპისკოპოსის კურთხევა.** დღეს 8 ენკენისთვეს პეტროგრადში დანიშნულია კურთხევა თბ. სასულიერო სემინარიის ყოფილ რექტორის არქ. მელქისედეკისა. კურთხევაში მონაწილეობას იღებს გორის ეპ. ყოვ. სამღ. ანტონი.

✦ **კავკასიის ბანკის** აქციონერთა კრება 25 ენკენისთვესაა დანიშნული. უნდა გაირჩეს საკითხი ძირითად თანხის გაძლიერებაზე 5 მილიონ მანეთის მეშვიდე აქციების გამოცემით.

✦ **ფულის შეგროვება.** დღეს ყველა ტაძრებში საქართველოს ეკლესიის ნება-დართვით შეაგროვებენ ფულს დაუძლურებულ მხედართათვის.

✦ **გაემგზავრა ს. ერთაწმინდას** ინჟ. ლ. ნ. დიასამიძე, ამ სოფელში წყალის გამოყვანის თაობაზე.

✦ **ქუთაისის მიხეილის** სახელობის ბანკის აქციებმა ძლიერ აიწიეს. ამ ორი თვის წინად აქციები ფასობდა 64 მანეთად, დღეს კი ამ ბანკის საგირავნო ფურცლები 79 მან. ფასობს.

✦ **გადმოხვეწილთა** სვე-ბედის გასაუმჯობესებლად მთავრობის მიერ დანიშნულმა გენერალმა თამამშევმა განკარგულება მოახდინა, გადაიდვას ასი-ათასი მანეთი, რომლითაც დახმარება უნდა აღმოუჩინონ ამიერკავკასიაში შემოხიზნულ ლტოლვილთ სამკურნალო მასალების, ბინებისა და სამოსლის მოსაპოებლად.

✦ **საგარაკო მატარებელთა შემცირება.** ვინაიდან საგარაკო ადგილებიდან ხალხი უკვე დაბრუნდა, საგარაკო მატარებელი № 21, რომელიც ღამის 12 საათზე გადიოდა თბილისიდან და ბრუნდებოდა მეორე დღეს საღამოს 6 ს. და 33 წ. აღარ გავა ამიერიდან.

ბოლი.

5 ენკენისთვეს მიღებულ იქნა სამხედრო უწყებისაგან ნებართვა, რათა ოზურგეთის მაზრაში გაიტანონ 16 ვაგონი თიხა.

ს. ახმეტა (თიან. მაზრა).

ეს ერთი კვირაა, რაც აქაურობას შემოდგომის მოახლოვება დაეტყო. შეუწყვეტელი წვიმა და ქარი აღარ აცლის ისედაც სეტყვა-ნაცრისაგან დაბეჩავებულს ყურძენს შემოსვლას, შეშინებულმა ხალხმა უკვე დაიწყო შემოუსვლელი ყურძნის კრეფა. თუმცა პურის მოსავალი მოსცდა, მაგრამ სიმინდი კარგია, თუ წვიმამ და ქარმა ამასაც არა ავნო რა. კაცმა თუ თბილი არა ჩაიცვა რა, ისე კარში ვეღარ გამოვა, მეტადრე საღამო ჟამს.

— ადგილობრივმა საკრედიტო ამხანაგობამ მიიღო პური და ფუთს ჰყიდის 2 მან. 80 კაპ. სოფელში დიდი სიძვირეა. მათ რამდენიმე ხანია, აზრათა აქვთ მომხმარებელ დუქნის გახსნა, ამისთვის სათანადო ნებაც აიღეს გუბერნატორისაგან, მაგრამ ისევ მიიძინეს, რადგანაც აქაური ინტელიგენცია ქეშპობის მეტს არას აკეთებს.

— სოფელში მეტად მძინვარებს ციებ-ცხელება. დღე არ გავა, რომ ადგილობრივ საავადმყოფოს არ მიადგეს 80—120-მდინ ციებიანი ქალი და კაცი. საავადმყოფოში კარგა ხნის უქონლობის შემდეგ, მოიტანეს ქინაქინა „და რაღაცა მანქანებით“ იგი ერთბაშად გაჰქრა. ნაკლებათ იშოვება სასაქმებელი ზეთიც. ერთი სისხით მოკვდა.

თელავი.

აქაურ გალავანში, წმინდა ნინოს სასწავლებლის გვერდით, არსებობს ისტორიული ოთახი, რომელშიაც გარდაიცვალა მეფე ერეკლე. ამ ოთახს დღეს პატრონობას უწევს წმინდა ნინოს სასწავლებლის ადმინისტრაცია. ოთახში ასვენია 1 პატარა უბრალო ხატი და კედელზე მიკრულია გაზეთიდან ამოჭრილი სურათი მეფე ერეკლისი. აღნიშნულ სასწავლებლის ადმინისტრაცია სთხოვს ქართულ საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოებას გამოუგზავნოს ამ ოთახში მოსათავსებლად ღირსეულად გაკეთებული პორტრეთი გმირი მეფისა.

— წერა-კითხვის საზოგადოების განყოფილების წიგნის მაღაზიაში დიდი ვაჭრობა იყო მიმდინარე თვის პირველ რიცხვებში. 2—4 ენკენისთვეს მაღაზიამ გაჰყიდა 1019 მან. 63 კაპ. ნივთები. 1915 წლის 1 მკათათვიდან 1916 წლის 1 მკათათვემდის შემოსვლია მაღაზიას 14,125 მან., ამავე ხნის განმავლობაში დახარჯულა 13,185 მ.

— თელავში დიდი სიძვირეა. გირვანქა პური ფასობს 9—11 კაპ., ხორცი 25 კაპ., ყველი არ იშოვება, მაგრამ თუ სადმე აღმოჩნდა, იყიდება გირვანქა 70—80 კაპ., კარტოფილი ფუთი 2 მან. 20 კაპ., ჩარექი რძე 20 კაპ., ვარია 1 მან. 20 კაპ., მოზდილი ქათამი 2—3 მან., 1 კვერცხი 05 კაპ., გირ. ყურძენი 15 კაპ., გირ. მსხალი ანუ ვაშლი 15 კაპ., შაქარი თუ სადმე აღმოჩნდა, 1 გირ. 30—40 კაპ., ერბო სრულებით არ მოიპოვება. ტანსაცმელი და ფეხსაცმელი ბევრად უფრო ძვირია, ვიდრე თბილისში.

— წელს კახეთში ძალიან ადრე დაიწყეს რთველი. ყველა სოფლის მეურნე ცდილობს რაც შეიძლება მალე დააბინაოს მოსავალი და მით აიცდინოს მუშა ხელის სიმცირე, რომელიც მოელის მეორე ხარისხის მოლაშქრეთ გაწვევის შემდეგ.

ნოგათი

სასაფლაო

მე მიყვარდა ჩემი საუნჯე!

უხილავი, ეროვნი იგი მაგრად მყავდა გულში ჩაკრული; ცავ ნიავს არ ვაკარებდი.

არცა მსურდა მისი ხმა ხალხის ყურთა სემანას მიჰკარებოდა.

ვუალოლიავებდი, ვუალერსებდი, ვკოცნიდი...

იგი მიყვარდა!

ეხლაც მიყვარს, მითი ვცოცხლობ, მითი ვსუნთქავ!

იცით ვინ არის ჩემი სატრფო?— ჩემი **სევდა**, ჩემი **ვარამი**!..

იგი მიყვარს, მიყვარს ისე!..

და არცა მსურდა იგი ვისთვისმე გამემხილა, გამეზიარნა.

მაგრამ იგი გადიდდა, გაიზარდა, გაზვიადდა, აბობოქრდა.

სუსტმა მკერდმა ვერ დაიტია მისი სიდიდე.

დაშლილმა სხეულმა ვერ გაუძლო მისსა სიმძიმეს.

და მომესურვა ცოტა მაინც გამეზიარნა, ვისთვისმე მეთქვა.

მაგრამ ვის უთხრა? ვის შევჩივლო?

ხალხს, ადამიანს მგრძნობიარს, სულის მტარებელს!..

და შევჩივლე მას ჩემი სევდა, ჩემი ვარამი. გავუზიარე ჩემი დარდი, ჩემი ვაება.

მსურდა მეპოვნა თანაგრძნობა მციერეოდენი, გამომეწურა მის გულიდან ტკბილი სიტყვები, ან იმის თვალებს მქირდავს, დამცინავს, ხარბს, გაუმაძღარს,—ერთხელაც არის გადაეყარა სიხარბის ლიბრი, წმინდა ცრემლებში დაესველა თვისი კაკლები და შემოეხედნა თანაგრძნობით და სიყვარულით.

მაგრამ ვერ იქნა! ვერა ვპოვე!

ჩემი საუნჯე,—ჩემი სევდა, ჩემი ვარამი მყის აისროლა ვითა ბურთი მაღლა ჰაერში, შესცინა, შეჭყრიალა, შეჰხარხარა ტლანქათ, უგულოდ... ფეხი წამოჰკრა, ფეხი!.. სუსტს და სათუოდ ნაზარდს და გადმომიგდო შეთითხნილი, ნაცემ-ნაგვემი...

ხელში ავიღე, გავბანე ცრემლით, გულის ნალექი იარებზე მალამოთ წავცხე და ჩავიკარ გულში...

მთას შევეჯახე მძლავრს და ბუმბერაზს.

მას შევთავაზე ჩემი საუნჯე... მაგრამ მან მრისხანემ, პირქუშმა დაიგმინა:

„სავსე ვარ სევდით და შენს ვარამს ვეღარ დავიტევ... გამშორდი, წადი!“

ტყეს მივუძღვენი, ტყეს მდუმარეს, მაგრამ იქაც კი...

დაჰბერა ქარიშხალმა, მიმოაჯახა თვის შტოები ერთი მეორეს და ჩემი საუნჯე, ნაფლეთებათ ქცეული ჰაერში განაბნია.

ფრთები ავისხი, დავედევნე ატომად ქცეულს ჩემსა ვაებას, დავიჭირე ზოგი სად და ზოგი სად, შევაგროვე, შევაკოწიწე და ჩავისვენე ისევ გულში... ისევ ამ გულში!

მსურდა მდინარეს მოდუდუნეს და მოკისკასეს გაეზიარნა ჩემი სევდა, ჩემი ვარამი.

უკანასკნელად იმას ვტყორცნე, მაგრამ მდინარემ შეათამაშა, გაისროლა მარჯვნივ და მარცხნივ, ტალღამ ტალღას შესთავაზა, მორევმა—ნაპირს და შხუილ-ღმუილით გააქანა ზღვის უფსკრულისკენ.

ფერიად ვიქეცი, ზღვის ფერიად, ჩავეშვი ზღვაში და ამოვგლიჯე მის ცივსა მკერდს ჩემი საუნჯე..

გულში ჩავიკარ, ისევ გულში ჩემი სისხლ-ხორცი; გავაშორე, გავათბე და ჩემის ტვირთით გავექანე, არ მახსოვს—საით?!

დავრბოდი ხელად... ქვეყნად ვერ ვპოვე თანამგრძნობი ჩემის ჭირისა.

ტვირთით დაღლილი, დაქანცული, ღონე მიხდილი, ანაზდათ გავჩნდი სასაფლაოზე.

მოვიხსენ ტვირთი და დავასვენე საფლავის ქვაზე ფრთხილად და ნაზად.

იცით რა მოხდა?

საკვირველება!!

ცივი ლოდები მყისვე შეირყნენ, საფლავებმა პირი გააღეს...

და შემომესმა ხმა სევდიანი, თანაგრძნობის მღაღადებელი:

„ჩვენთან მოდი!.. თან მოიტა შენი საუნჯეც! . ‚ტვირთ-მძიმე, მაშვრალთ ჩვენ ვამშვიდებთ და ვაძლევთ შვებას!“

გულზედ მომეშვა...

ეჰ, ცოცხალო ადამიანო!.. ადამიანო მგრძნობიარევ, ნაზის სულისავ!

რატომ არ ჰგვევხარ მიწად ქცეულ მიცვალებულსა?

მიცვალებულნო! დავიღალე ჩემს მძიმე ტვირთქვეშ! მხოლოდ თქვენთან ვიგრძენ შვება და ჩემის ტვირთით მსურს თქვენს გვერდით მეც განვისვენო!

ოჰ, ნეტავი, ნეტავი მალე!

ვალ. შალიკაშვილი.

თბ. სათავად-აზნაურო გიმნაზიის მასწავლებელთა კორპორაციისაგან

თბილისის სათავად-აზნაურო გიმნაზიის მასწავლებელთა კორპორაციამ განიხილა ორი მასწავლებლის დ. ქადაგიძის და ნ. ახმეტელაშვილის კომიტეტის მიერ გიმნაზიიდან დათხოვნის საკითხი და აღიარა, რომ მასწავლებლის კომიტეტის მიერ გიმნაზიიდან დათხოვნის ისეთი წესი, რომელიც მხოლოდ ბ. გამგის მოხსენებაზედ არის დამყარებული მასწავლელთა კორპორაციის დაუკითხავად, შეუწყნარებელია. მასწავლებელთა კორპორაციამ, რომელიც უკმაყოფილო იყო ასეთის წესისა, ამ მიმდინარე წლის მაისის სასკოლო საზოგადოების კრების წინაშე კიდეც აღძრა საქმე, რომელიც განსახილველად მიენდო სხვა და სხვა ქართულ დაწესებულებათა წარმომადგენლებს.

ამასთანავე კორპორაციას არ შეუძლიან არ განაცხადოს, რომ სრულებით სიმართლეს არ შეეფერება ბ. ქადაგიძის მიერ „სახალხო ფურცელში“ დაბეჭდილ წერილში გატარებული აზრი, ვითომც კორპორაცია წინააღმდეგობას არ უწევდა გიმნაზიაში რეაქციონურ წესების გამეფებას და მხოლოდ ბ. ქადაგიძე და ბ. ახმეტელაშვილი ყოფილან გიმნაზიის საპედაგოგიო საქმეებში დემოკრატიული პრინციპების გამტარებელნი.

სვანეთის სამთავროს უკანასკნელი დღეები*)

(ისტორიული ამბავი)

მეთხუთმეტე საუკუნემდის სვანეთის სამთავრო, საქართველოს მეფეების ქვეშევრდომებაში იმყოფებოდა.

სვანეთის მთავრებად საქართველოს მეფეები თავ. გელოვანებს ნიშნავდნენ. თავ. გელოვანები დიდი მომხრენი იყვნენ საქართველოს მეფეებისა და ამისათვის ხელს უწყობდნენ მათ სვანეთის მართვა-გამგეობაში. თავ. გელოვანების მთავრობის დროს გაჩნდნენ სვანეთში აზნაურთა წოდების პირები.

თ ვ. გელოვანების მართველობის დროს ვერც სვანეთი გადურჩა ბატონყმურ წეს-წყობილებას და იქაც ისე ღრმად გაიდგა ფესვი ბატონყმობამ, როგორც სხვა რომელიმე საქართველოს კუთხეში.

როდესაც იმერეთის მეფესა და სამეგრელოს მთავრ ს შორის უთანხმოება მოხდა და სამეგრელო სრულიად ჩამოშორდა იმერეთს, მაშინ სვანეთმაც ისარგებლა არეულობით და ისიც განშორდა იმერეთს და თავიანთი ცალკე სამთავრო დაიარსა, რომელიც ბოლოს თავის თავად კიდევ სამ ნაწილად დანაწილდა.

სამი საზოგადოება სვანეთისა: ლენტეხის, ჩოლურის და ლაშხეთის, ეგრედ წოდებული სადადიანო სვანეთი, სამეგრელოს შეუერთდა. მათ მართავდნენ სამეგრელოს მთავრებისაგან დაყენებული მდივან-ბეგები.

დროთა ვითარების გამო ამ სამი საზოგადოების სვანები აირ დაირივნენ მეგრელებში, მათ ცოტა არ იყოს დაკარგეს თავიანთი ენა, ზნე-ჩვეულება და უფრო მეგრელებს დაემგვანენ. დადიანები სვანებს დიდი პატივით ეპყრობოდნენ, ისინი აფასებდნენ სვანების ვაჟკაცობასა და მამაცობას, მათგან ირჩევდნენ პირად მცველებს და ამის გამო იყო, რომ სვანები უფრო კარგად გრძნობდნენ თავიანთ თავს დადიანების მართველობის დროს, ვინემ მეგრელები.

თერთმეტმა საზოგადოებამ სვანეთისამ, რომლებიც მდ. ინგურისა და მულხრეს სათავეებში მდებარეობენ, მეთუთხმეტე საუკუნეში განდევნეს თავიანთ საზოგადოებიდან თავად-აზნაურობა, განითავისუფლეს თავი მათ ბატონ-ყმობისაგან და დაარსეს თავისუფალი სვანეთი. მათი რიცხვი სულ 3,000 სულს არ აღემატებოდა. თავისუფალმა სვანეთმა საკუთარი მართველობა დაიარსა.

ისინი ნიშნავდნენ საზოგადო ყრილობას, რომელზედაც თავიანთ შორის ირჩევდნენ უფროსს ანუ მამასახლისს და აგრეთვე თორმეტ არჩეულ პირთ. ამ უკანასკნელების მოვალეობა იყო ედევნებინათ თვალ-ყური რათა არავის ემუშავა პარასკეობით, შაბათობითა და კვირაობით. ვინც კი ამ უქმე დღეებს დაარღვევდა, მათ ჯარიმით სჯიდნენ.

ყრილობაზე სვანები, ქალებსაც უძახდნენ, უკანასკნელნიც კაცებთან თანასწორად იღებდნენ მონაწილეობას არჩევნებში. ყრილობის მოსაწვევად მაშინ სვანებს ჰქონდათ მეტად გრძელი საყვირები (ბუკები), სიგრძით არა ნაკლები სამი ადლისა, მათ უკრავდნენ და ისე უწოდებდნენ ხალხს. ყრილობებზედ არჩევდნენ ყოველივე საზოგადო საქმეებს.

ცოტა ხნის შემდეგ თავისუფალმა სვანებმა ნება მისცეს განდევნილ თავად აზნაურებს და ისინი დაბრუნდნენ თავიანთ სახლებში და მიწა წყალზედ. მართალია ბატონ-ყმობა აღარ აღარ აღდგენილა, მაგრამ სვანები მაინც დიდის პატივით ეპყრობოდნენ მათ და არას დროს არ ივიწყებდნენ მას, რომ ისინი მაღალი წოდების წარმომადგენელნი იყვნენ. ბოლოს დროს თავად-აზნაურობა სვანეთში ისე გამრავლდა, რომ თითქმის მთელი მცხოვრებლების მესამე ნაწილს შეადგენდნენ.

დანარჩენი საზოგადოებანი სვანეთისა, რომლებიც მდებარეობდნენ თავისუფალ სვანეთის დასავლეთით, დროებით კიდევ დარჩნენ თავ. გელოვანების მორჩილებაში. მხოლოდ ბოლოს თავ. გელოვანები განდევნილ იქმნენ და გაბატონდნენ თაკ. დადეშკელიანები, რომლებიც ბოლო დრომდის იყვნენ ამ საზოგადოებების ბატონ-პატრონნი. დადეშკელიანებმა ბატონყმური წესწყობილება უმაღლეს წერტილამდის მიიყვანეს. თუმცა გლეხები თავისუფალ მესაკუთრეებად ითვლებოდნენ, მაგრამ მიუხედავად ამისა, ისინი ვალდებულნი ივვნენ ეხადათ დადეშკელიანების სასარგებლოდ ათას ნაირი სხვა და სხვა გადასახადები. ყველა მოსახლეს დადეშკელიანისთვის უნდა მიეცა დანიშნულ ვადაზედ თითო მუშა და თუ კი საჭიროება მოითხოვდა მაშინ იმდენი მუშა და მუშა საქონელი რამდენიც კი შეიძლებოდა თითო ოჯახიდან გაეყვანათ. გარდა ამისა თვითეული მოსახლე ვალდებული იყო საახალწლოთ მიერთმია მებატონისა თვის ძღვენი ოც მანეთად ღირებული და ყოველ სამ წელიწადში თითო ძროხა.

გარდა ამისა დადეშკელიანები ყველა დამნაშავეებისაგან ასეთ სასყიდელს იღებდნენ: ვინც მკვლელობაში იყო დანაშაული იხდიდა 300 მანეთს, ქურდი 200 მანეთს და კაცის დამჭრელი 100 მანეთს.

სვანეთში ერთი მეტად სასტიკი ჩვეულება იყო წინედ, მაგალითად: ახალ დაბადებული დედათა სქესის ბავშვების ხოცვა, მაგრამ ბოლოს ეს თავის თავად მოისპო.

ადვილი წარმოსადგენია, რომ ასე პატარა სამთავრო, როგორიც იყო საერთოდ სვანეთი და ისიც დაყოფილი სამ ნაწილად, რომლებშიდაც სულ სხვა და სხვა მართვა-გამგებლობა სუფევდა, დიდ ხანს ვერ იარსებებდა, და ადრე თუ გვიან დაჰკარგავდა თავის პოლიტიკურ თვით-არსებობას.

ეს ასეც მოხდა.

რუსეთმა საქართველო შეიერთა.

ჯერი პირველად ქართლ-კახეთზედ იყო, მერე სამეგრელოზედ, იმერეთზედ და გურიაზედ. სვანეთი კი დავიწყებული იყო და მაინცა და მაინც დიდად არავის ახსოვდა და აინტერესებდა ეს მიყრუებული მხარე. არც სვანები აწუხებდნენ რუსის მთავრობას, ისინი თავისათვის იყვნენ შეფარებული მთებში, თავს უმაყოფილად გრძნობდნენ.

ავ. აბესაძე.

(შემდეგი იქნება)

ზემო აჭარა

დადგა პირველი სექტემბერი. დღეს ყველგან სკოლების ეზოები სავსეა ბავშვებით. იღვიძებს სკოლის მიდამო, ისმის ბავშვების ჟრიამული, მხიარულება. უყურებ ახლად შემოსულთ გოგო-ბიჭების ცნობის მოყვარეობით აღვსილ სახეს, ისმენ მათ უმანკო კითხვა-პასუხს, გავიწყდება ამ ცრუ სოფლის ამაოება და გადადიხარ იმ საოცნებო ქვეყანაში, რომელიც მარტო ბავშვების უმანკო გულს ეკუთვნის. გრძნობ რაღაც გამოუთქვეველ ბედნიერებას და მომავალს სასოებით და იმედით შეჰყურებ. ეს დღე დღესასწაულია მათთვის, ვინც მოწოდებით და არა სასყიდლით დადგინებულა მასწავლებლად. სულ სხვა საწინააღმდეგო სურათს ვხედავთ ზემო აჭარის სკოლებში. სკოლის ეზოები დაყრუებულია, სკოლის კარები დაკეტილია, არც ერთი მშობელი, არც ერთი მოწაფე. არ სჩანან თვით მასწავლებლებიც. 7 სკოლაა ზემო აჭარაში: ხულოში, ღორჯომში, რიყეთში, თხილვანაში, სახალთაში, ოლადაურში და ქართული საქველ-მოქმედო საზოგადოების—ზემო ყვარაულში. აქეთ ერთში სწავლა [illegible] ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოების სკოლას მაგალითი უნდა მიეცა სხვებისთვის. ეს ბევრნაირად საჭიროა. საჭიროა ჩვენი სკოლა სხვებისთვის მისაბაძი მაგალითი იყოს. ამდენს ვსწერთ, ვგოდებთ, ვაწუხებთ მტერსა და მოყვარეს და ვაკეთებთ კი რამეს?! ქართული სკოლა, ქართული წერა-კითხვის გავრცელება—ეი, წამალი ეროვნულ-კულტურულად დაახლოვების და შეერთების ქართველ მუსულმანებისა. ეს ყველას სწამს, მაგრამ ჯერ ჯერობით მარტო ლიტონი სიტყვების მეტი არა არის რა. საქმეს აკლია სიყვარულის სიცხოველე. დაახლოვების და შეერთების საქმეს კი ხელს შეუწყობს ძლიერი და აქტიური სიყვარული. დღეს, ცოტად თუ ბევრად მშვიდობიანობის დროს, ეს სამსახური შეუძლია გაუწიოს ეროვნულმა სკოლამ და ჩვენი შრომაც აქეთკენ უნდა იყოს მიმართული.

მეტი ენერგია, მეტი საქმის სიყვარული, მეტი თავდადება მმართებთ აჭარის მასწავლებლებს. დღეის გულგრილობა შემდეგში მიუტევებელ ცოდვად ჩაითვლება. ისტორიულმა ქარტეხილმა საუკეთესო ხიდი გასდო მომძეთათვის დასაახლოვებლად; მშობლიურმა თანაგრძნობამ გააღვიძა მათში დიდი ხნით მიძინებული ეროვნული სული. დღეს სიტყვა „ქართველი“ აჭარლებისათვის სალანძღავი სიტყვა აღარ არის, იგინი მტკიცედ იმეორებენ „მე ქართველი მუსულმანი ვარო“. უნდა ვისარგებლოთ ამით და შემაერთებელ ხიდს მტკიცე საფუძველი ჩაუყაროთ. მათი ყური და თვალი ჩვენსკენ არის, მაგრამ, თუ ჩვეულებრივ გულ-გრილობა დაინახეს, პირს მალე იბრუნებენ და ყველაფერი იმედი მომავლისა სამუდამოდ გაქრება.

მოლა ეფენდი.

სოფლად

ს. მანგლისის მიდამოები და მდ. მელიტონ-ყანჩელი.

წალკა-გომარეთის არე-მარეს და მდ. მეშვეარის ხეობის აღწერას აღარ შეუდგები, რადგან 1914 წელს სახალხო ფურცელში ამათ შესახებ ჩემი მოგზაურობა იბეჭდებოდა.

ახლა, ჩემი მკითხველო, გაგისეირნოთ მანგლისის არე-მარეში.

ლამაზია კოჯორ-მანგლისის გზა. თვით აგარაკი კოჯორი ხომ კოპწია ქალივით მორთულა, აგვე ითქმის მანგლისზედაც. მათ ადგილ-მამულებს კი მომეტებულ წილს უცხონი დაპატრონებიან.

და კოჯრის არე-მარეს რომ გასცდებით იგივე ამბებია, ადგილ-მამულს სსხვები ეპატრონებიან.

ვიდრე რუსების ახლშენს პრიუტს (ელიზავეტინსკოე) მიუახლოვდებით შერბახჩევის მამული 570 დეს., რომელიც თავადიშვილებისაგან დარჩა, პრიუტელებმა დესეტინა 35 მანეთად შეისყიდეს.

სოფ. პრიუტი შეიცავს 2200 დეს. სახნავ-სათესს და სათიბ მამულებს. მდებარეობს 4500 ფუტის სიმაღლეზედ და თბ ლისს ჰშორავს 39 ვერსით. 52 კომლი ცხოვრობს, ამათში 5 კომლი ქართველი და 5 კომლიც ქართველ გრიგორიანი, მათ სომხური ენისა არა იციან რ , ქართველების ეკლესიაში დაიარებიან და ზიარებით კ ტერტერასთან ეზიარებიან ხოლმე, დანარჩენი რუსები არიან.

მისდევენ ხვნა-თესვას, პური და ქერი მოჰყავთ, აგრეთვე—კომბოსტო და კართოფილი, საქონლის მოშენებასაც მისდევენ, დიდ სარგებლობას ხედავენ, მხოლოდ აქ ზამთარი დიდი იცის, 25 ოვ.—20 აპრილამდის საქონელი დაბმულია თივაზედ.

ქართველებსა და რუსებს შორის კარგი განწყობილება ჰსუფევს მდვდ. მელიტონ ყანჩელის მეცადინეობით, რუსებს ქართველი ქალები მიჰყავთ ცოლად, ცოტა კი მოიტეხნენ რუსის ქალებმა ქცევა თავისებური, აქაურ რუსებს ქართველური იერი გადაჰკრავთ.

სწავლით ქართველები და გრიგორიანები რუსებზედ უკეთესად სწავლობენ, ამ მოვლენას სახალხო ინსპექტორმა მალინოვსკიმ ყურადღება მიაქცია.

ჯარის კაცი 56-ია გაყვანილი ეხლანდელ გამოცხადებულის გარდა, ერთი ოდესა შვიდი ვაჟია წასული ომის ველზე, მერვეც გაექცა, მეეზოვეთ დადგა, მოხუცებული დედა-კი ღვთის ანაბარა დარჩა.

პრიუტის გვერდზედ თულაშელს და მის მონაწილეებს 600 დეს. ტყე, სახნავი და სათიბი ექნებათ, ესენი გაყიდვას აპირებენ, ეუბნებიან აქაურ მოქართული საქველ-მოქმედო საზოგადოების—ზემო ყვარაულში. აქეთ ერთში სწავლა [illegible] ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოების სკოლას მაგალითი უნდა მიეცა სხვებისთვის. ეს ბევრნაირად საჭიროა. საჭიროა ჩვენი სკოლა სხვებისთვის მისაბაძი მაგალითი იყოს. ამდენს ვსწერთ, ვგოდებთ, ვაწუხებთ მტერსა და მოყვარეს და ვაკეთებთ კი რამეს?! ქართული სკოლა, ქართული წერა-კითხვის გავრცელება—ეი, წამალი ეროვნულ-კულტურულად დაახლოვების და შეერთების ქართველ მუსულმანებისა. ეს ყველას სწამს, მაგრამ ჯერ ჯერობით მარტო ლიტონი სიტყვების მეტი არა არის რა. საქმეს აკლია სიყვარულის სიცხოველე. დაახლოვების და შეერთების საქმეს კი ხელს შეუწყობს ძლიერი და აქტიური სიყვარული. დღეს, ცოტად თუ ბევრად მშვიდობიანობის დროს, ეს სამსახური შეუძლია გაუწიოს ეროვნულმა სკოლამ და ჩვენი შრომაც აქეთკენ უნდა იყოს მიმართული.

მეტი ენერგია, მეტი საქმის სიყვარული, მეტი თავდადება მმართებთ აჭარის მასწავლებლებს. დღეის გულგრილობა შემდეგში მიუტევებელ ცოდვად ჩაითვლება. ისტორიულმა ქარტეხილმა საუკეთესო ხიდი გასდო მომძეთათვის დასაახლოვებლად; მშობლიურმა თანაგრძნობამ გააღვიძა მათში დიდი ხნით მიძინებული ეროვნული სული. დღეს სიტყვა „ქართველი“ აჭარლებისათვის სალანძღავი სიტყვა აღარ არის, იგინი მტკიცედ იმეორებენ „მე ქართველი მუსულმანი ვარო“. უნდა ვისარგებლოთ ამით და შემაერთებელ ხიდს მტკიცე საფუძველი ჩაუყაროთ. მათი ყური და თვალი ჩვენსკენ არის, მაგრამ, თუ ჩვეულებრივ გულ-გრილობა დაინახეს, პირს მალე იბრუნებენ და ყველაფერი იმედი მომავლისა სამუდამოდ გაქრება.

მოლა ეფენდი.

*) Утвержденіе русскаго владычества на Кавказѣ ст. 509.

სახლე ქართველებს და მთიულებს, ეს მამული შეიძინონ, დესეტინას 100 მანეთად უფასებენ, წინაალმდეგ შემთხვევაში უცხო პირნი ევაჭრებიან და მეტსაც იძლევიან. ქართველები კი 90 მან. აძლევენ, ამაზედ გაჩერებულა საქმე.

ხუმრობა არის ეს მამული ხელიდან არ გაუშვან, თორემ მაგალითი ხომ წინ უდგათ აქაურ ქართველებს, სოლომონ თულაშვილის მამული 300 დეს. შეიძინეს 5,000 მანეთად შეიკინმა, ლარიონოვმა და პისკოვმა.

თან და თან მამულის ფასი იწევს, ამასთანავე მოქიშპეთ უცხონი გამოდიან და ზოგიერთი მემამულე ხომ ანგარიშს არ უწევს იმ საკითხს, რომ ქართველ გლეხს მამული ხელიდან არ გამოეცალოს და ამიტომ ისევ ქართველი გლეხი ყოველ ღონისძიებას უნდა ხმარობდეს და თავის სამშობლო მიწა-წყალს ეპატრონებოდეს.

ამ გადაგვარებულ მემამულეებს სამშობლო ხომ არაფრად მიაჩნიათ და ესენიც პროლეტარიის რიცხვს ემატებიან.

—

სოფ. პრიუტის სამრევლოში შემდეგი სოფლები: წვერი, წყრულეთი, ღვევი, დრე, ჟურსაყდარი, ვანტი, შავმთა, ზირბათი, საშორგვე და პანტიანი; მრევლი ითვლება 200 კომლი.

ამ მრევლს პატრონობს მღვ. მელიტონ ყანჩელი, მან დიდი სიყვარული და პატივ-ცემა დაიმსახურა მრევლის შორის.

მღვ. მელიტონ ყანჩელი კიდევ იმითაა შესანიშნავი მღვდლებს შორის, რომ მან სოფ. პრიუტში აღაშენა ტაძარი, იგი იყო ხუროთ-მოძღვარიც, გეგმის შემდგენელიც, კალატოზიც, ზედა სახურავზედ თუნუქის დამხურველიც და მხატვარიც.

ჯვარისებურთ არის ეს ეკლესია აშენებული ალგეთის თლილი ქვით, სიგძე ეკლესიისა 32 არშ. სიგანე კი 18 არშ. გუმბათი ბურთივით ცინკით არის დახურული, შიგნით მხატვრობა მღვ. მელიტონ ყანჩელისა არის. სურათებია: წმ. ნინო, წმ. გიორგი, დავით გარეჯელი და რუსის წმინდანები, ყოველ სურათს წარწერა რუსული აქვს, მხოლოთ თამარ მეფის და ქეთევან დედოფლის სურათების დახატვას აპირებს ქართულს წარწერებით. კანკელი და ხომლი საუცხოვოა, იატაკი ჭანდაკულათ ტონეტის აგურითაა დაგებული. გუმბათშიაც ღვთაება დაუხატავს. ეზო ეკლესიისა სუფთაა და შეღობილი მესერით.

ამ ეკლესიის ქვა ორმოცის ვერსის სიშორით ზიდეს, განსაკუთრებით პრიუტელებმა მიიღეს შრომა და ამ ეკლესიაზედ უფრო ამ სოფლის რუსებს მიუძღვის ამაგი.

როდესაც ეს ეკლესია დაასრულეს და აკურთხეს, სოფელმა პრიუტმა ოქროს ჯვარი მიართვა მღვ. მელიტონ ყანჩელს, ნიშნად როგორც ეკლესიის აღმშენებელისა შემდეგის წარწერით: „Глубоко-уважаемому Пастырю труженнику отцу Мелитону отъ благодарныхъ прихожанъ Елизаветинцевъ. Христосъ Воскресе 1916 г. 10 Апр.“ ოქროს ჯვარის ტარების ნება კი ჯერ არ მიუცია სინოდს, თუმცა ეპისკოპოსმა ანტონმა, რომელმაც ეკლესია აკურთხა და კურთხევა ჩინებული იყო, უსათუოთ ნებას მოვითხოვ, რომ ოქროს ჯვრის ტარების ნება გქონდესო.

სოფლად ამისთანა ჩუმი მოღვაწენი, როგორიც არის მღვ. მელიტონ ყანჩელი, ყოველთვის უნდა აღინიშნებოდეს.

Legatus.

ხევი

ხევში ორი საზოგადოება არის. ზემო ხევი და ქვემო ხევი, აგრეთვე ორს საზოგადოებას შეადგენს ზემო მთიულეთი და ქვემო მთიულეთი. ამ ორს თემს, ხევ-მთიულეთს შუა უძევს კავკასიის უმთავრესი მაღალი უღელტეხილი ჯვრის მთა, სიმაღლით 7 ათასი ფუტი, რომელზედაც გატანილი არის საქართველოს სამხედრო გზა კავკასიიდან ქალაქ თბილისამდე. ეს გზა აერთებს ხევ-მთიულეთს ერთ-ურთთან მისვლა-მოსვლით; აქაურ მკვიდრია ჰყავთ ერთი ბოქაული, ერთი მომრიგებელი შუა კაცი, ერთი მაზრის ექიმი, ერთი მომრიგებელი მოსამართლე, ერთი სასამართლოს გამომძიებელი, ერთი სასამართლოს ბოქაული, ერთი ბლაღოჩინი, მღვდელი, ერთი სკოლების მეთვალყურე, ერთი ღვინჩი და ერთიც ბეითალი. ეს აქ ჩამოთვლილი მოხელეები ზოგნი მსახურობენ ფასანაურში, საიდანაც ხევის მკვიდრნი დაშორებულნი არიან 67 ვერსის მანძილზედ და ზოგნი კიდევ ჭ. დუშეთში, რომელიც დაშორებული არის ხევის მცხოვრებთაგან 104 ვერსის მანძილზედ. ახლა ყველა პატივცემული მკითხველი დამეთანხმება, რომ გუდაურის, ანუ ჯვრის უმაღლესი მწვერვალი, როგორ ძნელი გადასავალ-გადმოსავალი უნდა იყვეს ზამთრობით, ნამეტნავად მაშინ, როდესაც თოვლისგან და ჩუნჭარის გამო თითო კვირაობით ზვავებით და ქარ-ბუქით გზები შეკრულია. ამ დროს მოდის ჩვენ ბატონ-პატრონებისაგან უწყებები, რაღაც საჩივარზედ, ანუ გამოძიებაზედ და იბარებენ საოდავს გალატაკებულს ხალს ამ სიშორე გზებზედ და თითონ კი სხედან ევროპიულად მოწყობილ კაბინეტებში და ფეხს არსად გადასდგამენ ხალხის და სამსახურის მოვალეობის აღსასრულებლად. ამ დალოცვილებს აურჩევიათ თავის დროების გასატარებლად სამხიარულო ალაგები: ფასანაური და დუშეთი და განცხრომით დროს ატარებენ. გამოსაძიებლათ ყოველი მოხელე მოვალე არის, საერო, სასულიერო თუ [illegible] საქმეები ადგილობრივ გამოიძიოს და ზოგიერი საქმეების გამო სასამართლოც [illegible] საქმეების გამო [illegible] ადგილობრივ უნდა მოვიდეს (revisia уголовнаго суда) და იქ ალაგრ[illegible]. ჩვენს ხალხს [illegible] ბრივ გაარჩიოს საქმეები [illegible] საქმისკი ერთს ცუდ უბრალო რამე [illegible] თვის, გამომძიებელი ბლაღოჩინი-მღვდელი, ბოქაული, მომრიგებელი შუაკაცი თუ სხვები ათობით და ოცობით კაცებს იბარებენ თავის ხარჯზედ ამსიშორე მანძილზედ, სადაც უნდა გადაიარონ და გადმოიარონ ჯვრის მთა და თუ დუშეთში არის მოწეული ის კიდევ მეორე მთას გადალახავს ჯვრანისასა და გადმოლახავს უკანვე. ამ მოხელეებს ყველას ეძლევა ფოსტის ცხენებისათვის ფული (ბრაგონი) თუ ისინი სამსახურისთვის მიდიან სადმე, მაგრამ ეკონომიური ცხოვრება მათთვის კარგია, და მუშა ხალხი, რომ საქმესაც სცდება, თითო-ოროლს გროშსაც ცოდო-ჭირით ნაშოვნს ამ გზაზედ ხარჯავს, ის-კი ვის უნანებენ? ვის შეტკივა მისთვის გული? აკიდოთ მაგალითად: შეგიდგინა „აბეშჩიკმა“ ერთის ცოცხის მოჭრაზედ, ანუ ორის ტაბიკის, ანუ ერთის გოდრის [illegible] ზედ ოქმი, მან გადასცა ტყის უფროსს, ამ უკანასკნელმა კიდევ მომრიგებელს მოსამართლეს; გიბარებს მოსამართლე. ნეტა 3—5 მანეთის გულისთვის ერთს კვირას საქმეს ხომ არ მოაცდენ და ზედვე 10 მ. არ დახარჯავ? ძალაუნებურად იმ ფულს იხდი რაშიც დამნაშავე არა ხარ!

ამ ოთხი წლის წინეთ ფასანაურის ბეითალი პიატიგორსკში საწამლებლად ყოფილიყო, გზად ყაზბეგის სადგურზედ ამოეარა და მოწმობას სთხოვდა მამასახლისს, მე საქონლის დასათვალიერებლად მოველი და ყაზბეგიდან ფასანაურამდე ორივე გზის პრაგონი უნდა ხაზინიდან მივიღოვო. საკვირველი ეს იყო, რომ არც ერთი ძროხა, ანუ ცხვარი არ უნახამს თვალითა, გარდა სამმართველოსი.

5 წლის წინათ, იუსტიციის მინისტრმა ამ გზით თბილისისკენ გამოიარა, ხალხმა თავი მოიყარა და არზით სთხოვეს, რომ სასამართლოს დაშორებულნი ვართ და ყაზბეგში მომრიგებელი მოსამართლე დაგვინიშნეთო; მთავრობამ ეს სამართლიანი მოთხოვნილება შეიწყნარა და დუშეთის მომრიგებელ მოსამართლეს დაავალა, რომ იგი წელიწადში ორჯელ უნდა ყაზბეგში, ანუ კობაში მოსულიყო და მთელი წლის საჩივრები ერთხელ მაისში და ერთხელ დვინობისთვეში აქ გარჩეულიყო. მოსამართლე მართლა და ოთხჯერ მოვიდა ალაგობრივ და ხალხი იხსნა მეტის ხარჯისგან; სამწუხაროდ ის მოსამართლე ომში გაიწვიეს და ეხლა იმისი მოადგილე კი ფეხსაც არსად იცვლის. ასევე დაემართა ყაზბეგში გახსნილს საგუბერნიო აფთიაქს: 3 წელიწადია ფურშალმა და აფთიაქმა ფეხი მოიკიდეს სოფ. სტეფან-წმინდაში. თრუ ოდან დარიალამდე ორი ათასამდე მკვიდრნი ამით სარგებლობდნენ, თან გვაიმედებდენ, რომ აქ საავადმყოფოს გაგიხსნით უსასყიდლოთო და ექიმს და ბებიას დაგინიშნავთო, ამაზედ ორჯელ-სამჯერ საგუბერნიო ექიმი ბ-ნი ჭიქოძეც ხალხს გვებაასა, მაგრამ ჩვენდ სამწუხაროდ ომის გამო ფერშალიც გაგვექცა, რაკი კარგი ალაგი იშოვა და აფთიაქი ეხლაც მიკეტილია; ჩვენ-კი ვართ ღვთის ანაბარად მიტოვებულნი უწამლოდ და უექიმოდ. ხალხი დიდს ბეჭობას განიცდის.

კალმის წვერი.

ზრი

თეა[illegible]

ს. მალაროს

ს. მალაროში ამ ზაფხულს ახალგაზდათა პატარა წრე, რომელ[illegible] განიზრახა რიგიანი წიგნთ-საკავი დაარსებინა. ფული არ ჰქონდათ. რა ექნათ? დიდი თათბირის შემდეგ გადასწყვიტეს რამდენიმე საღამო ან წარმოდგენა გაემართათ ს. მალაროში. ასეც მოიქცნენ. 17 მკათათვეს სოფელ მალაროში ითამაშეს „ონინბაზი“, წარმოდგენამ კარგად ჩაიარა. ხალხი ბლომა აკინა ტიგრან ოპოპიანცის როლის აღმასრულებელმა, გაიოზ ნაცვლიშვილმა. ნათლად დაგვიხატა მოსამსახურის როლის აღმასრულებელმა ნადეჟდა ვოლას ქალმა, მორჩილი და პატივისმცემელი მოახლე. ბოლოს გაიმართა დივერტისმენტი: [illegible] შვილმა მშვენივრად წაიკითხა „[illegible] მასმაგვს ღვინოს“. თამარა ხოროშვილის ასულმა წაიკითხა ლექსი „ბაზალეთის ტბა“, ნადეჟდა ვ[illegible]ლამ ზეპირადა სთქვა ილია ჭ ვეჭავაძის ლექსი „ელეგია“ მშვენივრად, [illegible] ტაშის ცემით დააჯილდოვეს. მომეტებულად მოეწონათ იმისი გაბედულად [illegible] სიტყვები: „გაიღვიძეთ ხალხნათა[illegible] ბნო, გეყოფათ ძილი და [illegible]“. ბოლოს გიორგი მესტიაშვილის ლოტბარობით ახალგაზდებმა შეასრულეს რამდენიმე ხალხური სიმღერა, რამაც დიდი აღტაცება და ტაშის კვრა გამოიწვია.

ღამის 11 საათზედ გათავდა წარმოდგენა და დამსწრენი გაიფინენ ეკლესიის ფართო მინდორზედ საცეკვად. ხალხი დიდათ კმაყოფილი და მადლიერნი დაბრუნდენ თავთავიანთ სახლებში.

მეორე წარმოდგენა გავმართეთ მაღაროს კალოებზედ. თუმცა გვაშინებდნენ და გვაფრთხილებდნენ, ხალხი დიდ წინააღმდეგობას გაგიწევთო, მაგრამ წრე ამისთანა დაბრკოლებას არ შეუშინდა. 24 მკათათვეს ვესტუმრეთ ჩვენ ძველ მამებს, კალოელებს და დავდგით ორი პიესა: „დატრიალდა ჯარაჯ“ და „ონინბაზი“. ღმერთო ჩემო, რამოდენა ხალხი მოზღვავდა! წარმოდგენითაც ვერ წარმოვიდგენდით!... პატარა დარბაზი, მისი ყოველ მხრივ ფანჯრები, ეზო და მოლადკარმიდამო სავსე იყო ხალხით. იმათ სიცილ-ხარხარში ყურთა სმენა აღარ იყო. ამ სოფელს, უნდა [illegible] გახსენოთ, რომ საგანგებოდ განათლებული და გონება განვითარებული მოძღვარი და დიაკვანი ჰყავს, რომლებიც ხალხს ნამდვილ მამობას უწევენ.

მესამე წარმოდგენა გავმართეთ მაღაროში ფერიცვალების დღეს. ლამაზადა და კოპწიათ იყო მორთული სცენა, თავისი საკუთარი ფარდით. დავდგით „დედა და შვილი“ ჭავჭავაძისა და „ადვოკატი მელაძი. დედის როლს ასრულებდა ოლღა მაჭარაძის ქალი, შვილისას მესტიაშვილი. ორთავემ ნათლად დაგვიხატეს დედისა და შვილის სულის მისწრაფებანი, მათი ტანჯვა ბრძოლა და მამულის სიყვარული დედისა, შვილისა თუ სამშობლოსი, ასე რომ დამსწრე მანდილოსნები თითქმის ყველა იცრემლებოდა.

ამავე წრემ გაიოზ ნაცვლიშვილის ლოტბარობით განიზრახა ეროვნული სიმღერები შეესწავლებინა ახალგაზდებისათვის და კიდეც შეასწავლა. გიორგი მესტიაშვილმა კიდევ შეადგინა ქალთა გუნდი, რომლებსაც ასწავლიდა ქართულ საეკლესიო გალობას. მაგრამ ეს გუნდი მალე დაიშალა. თუ ეს წრე არ დაიშალა, იმედია ქალთა გუნდი ნამდვილად შეადგება.

ამავე წრის ინიციატივით 25 მარიაბობისთვეს მაღაროს ფერიცვალების ეკლესიაში ამავე სოფლის ინტელიგენციის და მოაგარა ეთა დასწრებით გადახდილ იქმნა პანაშვიდი ეკატერინე იგანეს ასულის სარაჯიშვილის, უდიდესი და მზრუნველი ქართველთა დედის სულის მოსახსენებლად.

ეკ. ახათიანისა

შემოწირულება

ბატონო რედაქტორო!

უმოიჩილესად გთხოვთ ადგილი დაუთმოთ თქვენს პატივცემულს გაზეთში შემდეგს:

16 დეკემბერს 1915 წელს იყო მოწვეული საზოგადო კრება სასტუმროების და სხვათა პატრონებისა, დაადგინეს: შეკრიბონ ფული მეომართა დასახმარებლად საახალწლოდ. არჩეულ იქმნა კომისია, რომლის თავმჯდომარედ ერთხმად არჩეულ იქმნა ნ. ბ. ენიკოლოფოვი, ხოლო ხაზინადრად მე. ჩემ მიერ და სხვისგნით შეგროვილი და თავის დროზედ წარდგენილი იყო: სრულიად რუსეთის ქალაქების კავშირის კომიტეტში, კვიტანციებით 16 და 18 დეკემბრის თარიღით 1915 წ. № 419—2550 მან. და 20 კაპ.; № 420—200 მან. და კავკასიის მეომართა დასახმარებლათ კომისიაში 24 დეკემბრის თარიღით 1915 წ.—50 მ. [illegible] საქმის მოწყობისა და სა[illegible] 65 მან. და 60 კაპ. სულ წარმოებ[illegible] 2866 მან და 50 კაპ. შეკრებილი [illegible]

[illegible] ერველთა.

[illegible] ია შემოწ[illegible]

ს.ნ. სხირტლაძე (პალ[illegible] ოტელი)—200 მან. ა. [illegible] ბერიმანოვი (ბოზონდი) —400 მან. ქავთარაძე (ბადუ[illegible])—50 მ. მაჩკალოვი (ფანტაზია)—50 მ. ბაქრაძე (ედემ)—50 მან. კირტაძე (იმპერიალი და ბრისტოლი)—30 მან. რუბინი (ევროპა)—25 მან. ხუნდაძე ალ. (ანგლეტერი)—30 მან. [illegible] ცი (ევროპ[illegible])—15 [illegible] (სიმ[illegible] ნომრები)—10 მან. მისტროვ (სასადილო)—25 მან. აგაბალიანცი (კომერციული)—30 მან. ქოიავა (ვენეცია)—30 მან.

პატივისცემით ს. სხირტლაძე.

(შემდეგი იქნება)

რედაქტორ-გამომცემელი
სანდრო შანშიაშვილი

იყიდება

ბოჯაკები და ქირავდება

სარდაფი ღვინის სახდელით და მთელის ნიჭირო

ნივთებით. წერილობით მიჰმართეთ. ქ. ქუთაისი, ვასილიევი, ფოსტის ყუთი [illegible] თი № 67. (3—324—[illegible])

ამიერ-კავკასიის რკ. გზის

მატარებლების მიმოსვლა

(დრო ნაჩვენებია თფილისის)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისკენ	საფ.	№ 3,	11.03	დილ.
„	სამგზ.	№ 9,	10.33	საღ.
ბორჯომის	სამგზ.	№ 17,	8.27	დილ.
„	სამგზ.	№ 19,	3.19	დღ.
ბაქოსაკენ	ჩქარ.	№ 6,	11.13	დილ.
„	სამგზ.	№ 8,	3.54	დღ.
„	საფ.	№ 4,	9.28	საღ.
ყარსისაკენ	სამგზ.	№ 4-3,	11.13	საღ.
[illegible]საკენ	№ 4,	7 „	58 „	დილ.

თფილისში მოდის:

ბათუმიდან	სამგზ.	№ 10,	9.52	დილ.
„	საფ.	№ 4,	8.38	საღ.
ხაშ.-ბორჯ.	სამგზ.	№ 20,	7.48	დილ.
„	სამგზ.	№ 18,	10.12	საღ.
ბაქოდან	საფ.	№ 3,	10.08	დილ.
„	სამგზ.	№ 7,	4.12	საღ.
„	ჩქარ.	№ 5,	8.48	საღ.
თელავიდან	№ 3,	7 „	58 „	საღ.

სუსუნატი

ვისაც სურს ერთხელ და სამუდამოდ განიკურნოს ამ ავადმყოფობისაგან მუდამ უნდა ახსოვდეს, რომ მისი თავიდან მოშორება შეიძლება **სუსუნატის** წამლით პირველ-ხარისხოვანი „**გონოზანი**“. ეს წამალი სულ რამდენიმე დღეში ჰკურნავს დაძველებულ სუსუნატს. საშვალება **ნაცადია ტფილისის, რუსეთისა და საზღვარგარეთელ ექიმებისა და პროფესორების** მიერ და აღიარებულია საუკეთესო წამლად სუსუნატის მოსარჩენად.

ჩვენი გარანტია.

თუ თქვენთვის ეს საძველო არ იქნება, გთხოვთ შეეკითხოთ რომელსაც გსურთ ექიმს ჩვენს ამებზე და ის აუცილებლად აგიხსნით, რომ ეს ამები საუკეთესო და რადიკალური საშვალებაა. საშვალება ერთნაირად ნაცადია მამაკაცებზეც და ქალებზეც მაშ, ნუ ხარჯავთ დიდ ფულს უშედეგო წამლობაზე, რადგანაც 3 კოლოფი და სამი შუშხაპუნებით რომელიც წამალთან არის ერთად, სავსებით ჰკურნავს ავადმყოფს ამ მძიმე სენისაგან.

ერთი კოლოფი აბებისა ღირს 4 მან. და 3 შუშა შეშხაპუნებული ღირს ცხრა მან. სხვა ქალაქებში გაიგზავნება 3 მანეთის მიღების შემდგომ.

მიწერ-მოწერა და წამლის დაკვეთა შეიძლება მხოლოდ ტ. [illegible] თბილისი, თხინვალის ქუჩა № 12 ოთ. 3. მახლობლივ გოლოვინის პროსპექტისა და შეკავოს ქუჩის.

Р. Шмидтъ, Тифлисъ, Тхинвалская ул. № 12 отд. 3.

პირადად ნახვა შეიძლება 2—5 საათამდე. წამალი იყიდება მთელი დღე. —300—

საჭიროა არიან

მუშა ქალები

„მირის“ თამბაქოს ქარხანაში

მისამართი: ავლაბარი, როზოვი პლოშჩადი.

(3—321—[illegible])

ვაჭრობისა და მრეწველობის სამინისტროს უფლებაზე მყოფი

პოპულარული ცოდნათა

კურსები

ტ. მ. ფილოლიანისა

ორივე სქესისთვის

(თბილისი, მიხეილის პროსპ., № 24, ტელ. № 976)

თხოვნები მიიღება: 4—5 საათ. საღამოთი. მეცადინეობა დაიწყება 15 სექტემბერს. პროგრამები და წესდებანი მსურველთ გაეგზავნებათ, ან შეიძლება ოფისიდან ოთხ[illegible] ... (20—231—11)

ზეპის საწყობი

ნიკოლოზ იოს. ჭრელაშვილისა

ანდრიას ჭუჭა, № 87. საუკეთესო ღირსების შეშა

ზამთრისთვის ხელმისაწვდომ ფასზე

საკუთარი ტყიდან

ხაწყობს აქვს გადამზიდავი ურმები და კისრულობს შინ მიტანასაც

(103—წ.) ტელეფონი 5—96.

ლუ გსურთ,

რემინგტონზე რისამე დაბეჭდვა, რემინგტ. სწავლა ამერიკ. წესით, საძმის ძალალდის დაწერა, თხოვნების შედგენა, საძმის და თხოვნის წარმოება, ცნობების შეკრება, მოსამსახურის შოვნა, საკომისიო მინდობილობა, ბინის გაქირავება, ბინის შოვნა, მამულის ყიდვა, მამულის გასყიდვა, მამულის დაგირავება, მამულის იჯარით გაცემა და სხვ.

მიმართეთ

ცნობის პონტორას

ი. თ. გვათუასს

თბილისი, ფერის დალმართი, სახლი მელიქ აზარიანისა №

შუამავლობას ეს კონტორა გაახდევს როგორც ქალაქელ[illegible] ისე ქალაქ გარეშელთა[illegible]

ყველა საქმეს კონტორა სწ[illegible] და პირნათლად ასრულებს.

ხელმისაწვდომ ფასებში

მისამართი პროვინციელთათვის: [illegible] лисъ, Верійск. спускъ [illegible] Гватуа, Справочная кон[illegible]

ქ. ბაქოში

ღვინით ვაჭრობა

„მელაანი“

თ. ი. ზ. ანდრონიკაშვილი და ამხ.

იწოვება საუკეთესო კახური ღვინოები

(112—წ.)

ხილეული, მადნეული წყლის მხმარებელი საზოგადოების ჯანმთელობის ინტერესი მოითხოვს: მოვითხოვონ და სვან ყოველთვის მხოლოდ მიტროფანე **ლაღიძის** და ამხ-ხ ქარ[illegible] ხნის საუკეთესო ხილეულ მადნეულის ნამდვილი სამკურნალო წყალი და [illegible] უფრთხილდენ, მის ყალბ მიმბაძველებს, რომელთა რიცხვი ერთო[illegible] გახშირებულია და ხშირად შეცდომაში შეყავთ, მხმარებელი საზ[illegible] გადოება, თავიანთი დაბალი ნაწარმოების ყალბი ეტიკეტების მი[illegible] სგავსებით ნამდვილი ლაღიძის წყლის ეტიკეტის ნიშანი შემდეგ[illegible]

ქუთაისში

ქითრილულად თავმოთოთული ქალის სურათი, რომელიც დამტკიცებულია სავაჭრო სამრეწველო მინისტრის მიერ პეტროგრადში ტ თვით პროგრამებსაც აწერია

„ლაღიძის წყალი“

[illegible] ... ლაღიძის წყალი [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

—სუნი და გემოც საამური აქვს—

თევზის მრეწველნი

ამ. ალეგველოვები

ბუჭკოების ქუჩა, ბაკურ. სახ., № 9, ტელეფონი № 712.

ყოველ დღე მოგვყავს საკუთარ და სავაჭრო სახლ. „ლ. ბაბლოვის-[illegible] მრეწველობიდან ახალი ქვირითის ხაზადადა, მცირე მარილიანი, [illegible] „[illegible]“ ბიზიოლა, ფერეთვე ახალ-ახალი მტკერის ბეთი, თარი, [illegible] ლოქა, გვაქვს ყველაფერი მიდებული ყოველგვარი კონსერვები და [illegible] რუსეთის და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ [illegible]

სტამბა „ცხოვრება“ კალანდაძისა, გაბაევის შესახვევი № 4.